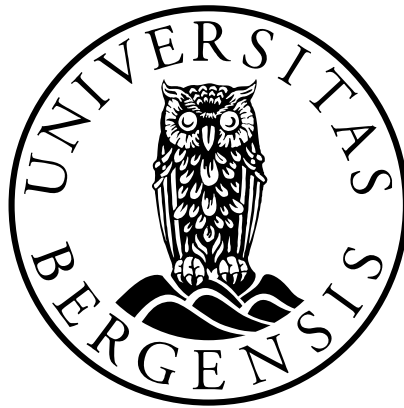

Den trygge treneren

Vilkårene som må være oppfylt for at frivillige idrettslag kan kreve fornyet vandelskontroll av trenere.

Kandidatnummer: 164

Antall ord: 14 689

JUS399 Masteroppgave
Det juridiske fakultet

UNIVERSITETET I BERGEN

10.05.2023

Innholdsfortegnelse

Innholdsfortegnelse	2
1 Innledning.....	4
1.1 Problemstillingen og dens aktualitet.....	4
1.2 Noen generelle forutsetninger	5
1.2.1 Sentrale rettskildefaktorer	5
1.2.2 NIFs oppbygning	5
1.2.3 Begrepsavklaring	7
1.3 Oppgavens oppbygning.....	8
2 Begrunnelsen for ordningen.....	9
2.1 Trenerens personvern.....	9
2.2 Beskyttelsen av barn og personer med utviklingshemming.....	10
2.2.1 Grunnloven	11
2.2.2 FNs regulering.....	11
2.2.3 EMK og kort om SP-konvensjonen	13
2.2.4 Lanzarotekonvensjonen	14
2.3 Spenningsfeltet som oppstår og løsningen	14
2.3.1 Personopplysningsloven og EUs personvernforordning	15
2.3.2 Grunnloven § 102	16
2.3.3 SP-konvensjonen artikkel 17	16
2.3.4 EMK artikkel 8.....	16
2.3.5 Europarådets personvernkonvensjon	17
2.3.6 Europarådets politirekommandasjon.....	17
2.4 Vilkårene for å kunne gjøre inngrep.....	17
2.4.1 Lovskravet.....	18
2.4.2 Formålsprinsippet.....	19
2.4.3 Nødvendighetsprinsippet	19
3 Grunnvilkårene for politiattest.....	21
3.1 Hjemmel	21
3.1.1 Frivillig organisasjon	21
3.1.2 Hvem kravet kan rettes mot.....	22
3.1.3 Hva som skal omfattes av politiattesten	23
3.2 «Kan»-bestemmelse	24
3.3 Særlig om straffereaksjoner knyttet til vold.....	24
3.3.1 Generelt om reguleringen	24
3.3.2 Problematikken	24
3.3.3 Om straffeloven §§ 271, 272 og 273 burde følge av politiregisterloven § 39	26
3.4 Virkningen av at anmerkning foreligger	28
4 Adgangen til ettersending av politiattest	30

4.1	<i>Hvor det tidligere ikke er levert politiattest</i>	30
4.1.1	Trener med stilling før politiattestordningen trådte i kraft	30
4.1.2	Andre situasjoner hvor politiattest ikke ble krevd ved tilsetting	31
4.2	<i>Hvor det tidligere har vært levert politiattest</i>	32
4.2.1	Jobb i nytt idrettslag	32
4.2.2	Samme idrettslag	33
4.3	<i>Problemet som oppstår og løsningen</i>	34
5	Fornyhet vandelskontroll	36
5.1	<i>Generelt</i>	36
5.2	<i>Hjemmel</i>	36
5.2.1	Tidligere levert politiattest	36
5.2.2	Tilstedeværelse av opprinnelige vilkår	37
5.2.3	Identisk mottaker	37
5.2.4	Opplysninger	38
5.2.5	Holdepunkter for at slike opplysninger foreligger	38
5.3	<i>Terskelen for å anvende § 43</i>	39
5.4	<i>Vilkår innfridd</i>	40
5.4.1	Fremsettelse av begjæring	40
5.4.2	Svar på begjæring	40
5.5	<i>Virkingen av at det foreligger opplysninger</i>	41
5.5.1	Sammenligning med politiattest	41
5.5.2	Sondringen mellom frivillige og ansatte trenere	42
5.5.3	Forholdet til arbeidsmiljøloven	42
5.6	<i>Tilfellet hvor vilkårene ikke er innfridd</i>	43
5.6.1	Politiets rett til å varsle	44
5.7	<i>Godt alternativ til fornyet politiattest?</i>	44
5.7.1	Innledning	44
5.7.2	Justis- og Politidepartementets syn på bestemmelsen	45
5.7.3	Problematikken	45
5.7.4	Oppsummering	47
6	Avslutning	49
	Litteraturliste	50

1 Innledning

1.1 Problemstillingen og dens aktualitet

En undersøkelse fra 2017 viser at så mye som 93% av ungdommer «har vært med i idretten en eller annen gang i oppveksten».¹ Det er en forutsetning at den organiserte idretten skal være et trygt møtepunkt. Dette er fordi barn er spesielt sårbare for overgrep.² Det samme utgangspunktet kan også gjøres gjeldende for personer med utviklingshemming.³ Både barn og personer med utviklingshemninger kan ha større vanskeligheter for å vite hva overgrep er og hvilke handlinger som rommes av kategorien. Videre kan det skjeve forholdet som oppstår i relasjonen trener/utøver gjøre det vanskeligere for barn å si ifra når overgrep finner sted. Overgrep vil også kunne gi uforutsette konsekvenser for pårørende og samfunnet ellers.⁴

Politiattestordningen er en ordning som skal virke forebyggende mot overgrep.⁵ Ordningen skal hindre at tidligere straffedømte skal kunne jobbe med barn og personer med utviklingshemming.⁶ Videre innfrir ordningen tillit til menneskene som får slike stillinger, ved at det er gjennomført kontroll.⁷ En viktig bestemmelse i politiattestordningen er idrettslagets adgang til å kreve fornyet vandelskontroll etter politiregisterloven § 43.⁸ Bestemmelsen gir idrettslaget en adgang til å få utlevert «nye opplysninger av betydning» om treneren, dersom idrettslaget har holdepunkter for at treneren har gjort seg skyldig i nye lovbrudd etter at politiattesten ble utsendt.⁹

Praksis viser derimot at dette er en adgang idrettslag sjeldent tar i bruk.¹⁰ I tillegg til dette har Norges Idrettsforbund (NIF) en rekke ganger gått ut i media og sagt at politiattestordningen, slik den er i dag, ikke fungerer.¹¹ Ordningen har også vært til vurdering i Innstilling 370 S

---

¹ Bakken (2017, s. 47).

² Innst.186 S (2013-2014) s. 29 og Interdepartemental arbeidsgruppe (2019, s. 13).

³ Syse, A. 2020: s. 232: kap. 10 i Høstmælingen, Kjørholt og Sandberg: 2020.

⁴ Interdepartemental arbeidsgruppe (2019, s. 13).

⁵ At ordningen ikke er en garanti for å forhindre lovbrudd understrekes i Interdepartemental arbeidsgruppe (2019, s. 5) og Myhrer & Holmboe (2018, s. 41).

⁶ Holmboe (2009, s. 481).

⁷ Samme sted.

⁸ Lov 28. mai 2010 nr. 16 om behandling av opplysninger i politiet og påtalemyndigheten (politiregisterloven).

⁹ Ot.prp. nr. 108 (2008-2009) s. 315. Se punkt 5.2.5.

¹⁰ Dette understreker rådgiver ved Norges Idrettsforbund, Øvregård (2023) og juridisk rådgiver ved Finnmark politidistrikt, Johansen (2023).

¹¹ Se bl.a. artiklene Mangelrød (2019), Wahl, Lønning, & Sande (2020) og Bentsen, Brevik, Hussain, & Ekeland (2020).

(2021-2022) og Innstilling 210 S (2020-2021). I sistnevnte innstilling ble det truffet vedtak om at det skal foretas «en gjennomgang av barneomsorgsattestordningen».¹² I oppgaven vil jeg kommentere vilkårene for at idrettslag, i regi av Norges Idrettsforbund, skal kunne kreve fornyet vandelskontroll av trenere etter politiregisterloven § 43. Samtidig vil jeg belyse utvalgte problemer knyttet til dagens politiattestordning.

1.2 Noen generelle forutsetninger

1.2.1 Sentrale rettskildefaktorer

Oppgavens hovedfokus er idrettslagets adgang til fornyet vandelskontroll etter politiregisterloven § 43. Forskrift 20. september 2013 nr. 1097 om behandling av opplysninger i politiet og påtalemyndigheten (politiregisterforskriften) kapittel 35 gir utdypende regler om hvordan denne kontrollen skal gjennomføres.¹³ Forskriftskapitlets lovhjemmel følger av politiregisterloven § 69 første ledd nr. 12 bokstav c).¹⁴ Bestemmelsen åpner for at det kan gis regler om gjennomføring av fornyet vandelskontroll i forskrift.

Som jeg vil komme tilbake til i punkt 5, forutsetter adgangen til fornyet vandelskontroll etter politiregisterloven § 43 en gjennomgåelse av de generelle vilkårene for politiattest. To andre sentrale bestemmelser vil derfor være politiregisterforskriften § 34-1 og politiregisterloven § 39. Politiregisterforskriften § 34-1 oppstiller idrettslagets hjemmel til å kunne kreve politiattest. Forskriftsbestemmelsens lovhjemmel følger av politiregisterloven § 69 første ledd nr. 12 bokstav a) og § 38 som åpner for at politiattest kan gis «utenfor de lovbestemte tilfeller».¹⁵ Videre følger det av politiregisterforskriften § 34-1 at det er «politiattest som nevnt i politiregisterloven § 39 første ledd» som kan kreves. Sistnevnte bestemmelse vil derfor også ha sentral betydning i oppgaven.

1.2.2 NIFs oppbygning

Oppgaven tar utgangspunkt i idrettslag, i regi av Norges Idrettsforbund, og forutsetter derfor også en grunnleggende forståelse av forholdet mellom trenere, idrettslag og Norges

---

¹² Innst.210 S (2020-2021) s. 4. Vedtaket er «under behandling», jf. Meld. St. 4 (2022-2023) s. 85.

¹³ PRE-2013-09-20-1097 merknad til kapittel 35 (punkt 5.8.8).

¹⁴ Samme sted.

¹⁵ Politiregisterloven § 38 annet ledd.

Idrettsforbund. Treneren er enten frivillig tilsatt eller ansatt i idrettslaget og har ansvaret for å «planlegge, gjennomføre og evaluere idrettsaktivitet, og å ivareta sikkerheten til utøverne».¹⁶ Idrettslagene utgjør videre det lokale planet i NIFs organisering.¹⁷ Idrettslaget er foreninger «hvor formålet er å drive idrett».¹⁸ Det er idrettslagene selv som må søke om medlemskap i Norges Idrettsforbund.¹⁹ NIFs lov § 10-1 (2) oppstiller vilkårene som må være oppfylt for et slikt medlemskap. Blant annet må idrettslagene være «selveiende og frittstående med utelukkende personlige medlemmer».²⁰ Det er omtrent 9500 idrettslag som er medlemmer av Norges Idrettsforbund.²¹ Forbundet er demokratisk oppbygd og kan deles inn i ulike organisasjonsledd.²² I oppgaven nevnes, utover idrettslag, også idrettsstyret og idrettstinget. Idrettstinget utgjør «den organiserte idrettens høyeste myndighet og avholdes hvert andre år».²³ Mellom tingene er det idrettsstyret som sitter med tilsvarende myndighet.²⁴ Idrettsstyret har blant annet som oppgave å gjennomføre vedtakene fattet på idrettstinget.²⁵

Alle idrettslag, i regi av Norges Idrettsforbund, er «registrert med tre organisasjonsledd».²⁶ Dette er klubb, gruppe for særiddrett og gren.²⁷ Gruppe for særiddrett og gren er underlagt særforbundet.²⁸ Sistnevnte regulerer, sammen med særkretsen, den aktive idretten.²⁹ Særforbundet har ansvar for idrettsgrenene, mens kretsen har ansvar for administreringen av «idrettene i fylkene».³⁰ Klubben utgjør på den andre siden «selve idrettslaget [som] er medlem av Norges idrettsforbund gjennom lokalt idrettsråd og idrettskretsen».³¹ Idrettsrådet og idrettskretsen har ansvar for den «administrative og forvaltningsmessige siden av idrettslagets tilknytning til idretten og NIF».³² Det er det sistnevnte organisasjonsleddet, klubben, som utgjør hovedfokus i oppgaven.

---

¹⁶ Norges Idrettsforbund (2017b, s. 4).

¹⁷ Norges Idrettsforbund (u.å.). *Organisering*. (Hentet 22.03.23).

¹⁸ NIFs lovnorm § 10-1, (2) a) og lovnormen for idrettslag § 1 (1) [Referert i Kjenner (2018, s. 25)].

¹⁹ NIFs lov (2023) § 10-1 (1). Se også Kjenner (2018, s. 49).

²⁰ NIFs lov (2023) § 10-1 (2) bokstav b).

²¹ Norges Idrettsforbund (u.å.). *Om Idrettsforbundet*. (Hentet 22.03.23).

²² Norges Idrettsforbund (u.å.). *Organisering*. (Hentet 22.03.23).

²³ Samme sted.

²⁴ Samme sted.

²⁵ Samme sted.

²⁶ Norges Idrettsforbund (2021b).

²⁷ Samme sted.

²⁸ Samme sted.

²⁹ Kjenner (2018, s. 151).

³⁰ Norges Idrettsforbund (u.å.). *Organisering*. (Hentet 22.03.23).

³¹ Norges Idrettsforbund (2021b).

³² Kjenner (2018, s. 151).

1.2.3 Begrepsavklaring

NIFs lovnorm og NIFs lov

I forrige punkt kom jeg med henvisninger til NIFs lovnorm for idrettslag og NIFs lov. Det er viktig å påpeke at 'lov' i denne forstand ikke må forstås som lov vedtatt av Stortinget.³³ Det er her snakk om vedtekter truffet av Idrettsforbundet.³⁴ Jeg vil fremdeles benytte meg av disse betegnelse, ettersom dette er kjente betegnelser «innenfor og utenfor idretten».³⁵

Vandelskontroll, politiattest og fornyet vandelskontroll.

Politiregisterloven § 2 nr. 12 definerer «vandelskontroll» som «bruk av opplysninger for å vurdere om en fysisk eller juridisk person er egnet til en bestemt stilling, virksomhet, aktivitet eller annen funksjon». Politiattest er en slik kontroll.³⁶ Ved politiattest utstedes det et dokument «til bruk i mottakers interesse».³⁷ Et slikt dokument «kan inneholde opplysninger» om en trener «har vært ilagt straff eller andre strafferettslige reaksjoner eller andre tiltak som følge av lovbrudd, eller er under straffeforfølgning».³⁸ Fornyte vandelskontroll er utleveringen av «nye eller oppdaterte opplysninger etter at politiattest [ble] utstedt».³⁹

Overgrep

I oppgaven benytter jeg meg av termen 'overgrep'. Formuleringen er ment å inkludere alle seksuallovbruddene som nevnt i politiregisterloven § 39.⁴⁰ Dette innebærer ikke bare voldtekt og seksuell omgang med barn under 16 år. Også andre seksuelle handlinger og seksuell krenkende atferd, rettet mot barn under 16 år, er omfattet av formuleringen brukt i oppgaven.⁴¹ Formuleringen inkluderer videre voldsbestemmelsene gitt i straffeloven §§ 274, 275, 282 og 283. Kroppskrenkelse, grov kroppskrenkelse og kroppsskade, henholdsvis

---

³³ Samme verk s. 30.

³⁴ Samme sted.

³⁵ Samme sted.

³⁶ Se politiregisterloven § 36 første ledd nr. 1 første setning.

³⁷ Samme bestemmelse første ledd nr. 1 andre setning.

³⁸ Samme sted.

³⁹ Samme bestemmelse første ledd nr. 1 siste setning. Dette kan også sees på bakgrunn av ordlyden «[f]ornyte vandelskontroll» (min utheving), jf. overskriften til politiregisterforskriften kapittel 35.

⁴⁰ Lov 20. mai 2005 nr. 28 om straff (straffeloven) §§ 291, 293, 294, 295, 296, 299, 301, 302, 303, 304, 305, 306, 309, 310, 311, 312 og 314.

⁴¹ Politiregisterloven § 39 lister også opp andre bestemmelser som, ved overtredelser, skal komme frem av en politiattest eller fornyet vandelskontroll. Disse gjennomgås nærmere i punkt 3.1.3.

straffeloven §§ 271, 272 og 273 omfattes derimot ikke av begrepsbruken, disse nevnes særskilt i punkt 3.3.

Barneomsorgsattest

Politiregisterloven § 39 bruker formuleringen «barneomsorgsattest», ettersom bestemmelsen regulerer politiattest for «personer som skal ha omsorg for eller oppgaver knyttet til mindreårige».⁴² I oppgaven vil jeg benytte meg av termen politiattest, ettersom politiregisterforskriften § 34-1 gir idrettslag hjemmel til å kreve politiattest av trenere som skal jobbe med «mindreårige **eller** personer med utviklingshemming».⁴³ Bruk av 'barneomsorgsattest' ville vært misvisende, ettersom dette ekskluderer politiattest for personer med ansvar overfor sistnevnte persongruppe.

1.3 Oppgavens oppbygning

Hoveddelen av oppgaven er punkt 2 til 5. I punkt 2 kommenterer jeg på rettighetene som politiattestordningen skal ta hensyn til, etter krav fra det nasjonale og internasjonale lovverket. Her vil jeg også kommentere på hvordan følgende hensyn skal vektlegges. I punkt 3 vil jeg kommentere på den generelle adgangen idrettslaget har til å kreve politiattest, før jeg, i punkt 4, diskuterer adgangen til å ettersende politiattest. Videre vil jeg i punkt 5 benytte meg av forutsetningene, gjennomgått i punkt 2 til 4, til å kommentere på adgangen idrettslaget har til å kreve fornyet vandelskontroll. Avslutningsvis vil jeg, i punkt 6, komme med en oppsummering og noen avsluttende merknader.

---

⁴² Overskriften til politiregisterloven § 39.

⁴³ (Min utheving).

2 Begrunnelsen for ordningen

Før jeg går over til å skrive om politiregisterloven og politiregisterforskriftens regulering av politiattest for idrettslag, er det naturlig med en gjennomgang av hvorfor det er nødvendig at reguleringen er fastsatt i lov. Gjennomgangen vil ha betydning for tolkningen av regelverket senere i oppgaven.

2.1 Trenerens personvern

For det første følger det av politiregisterloven § 1 at et av lovens formål er å bidra til «beskyttelse av personvernet».⁴⁴ Personvernet er en grunnleggende rettighet etter det nasjonale og internasjonale regelverket.⁴⁵ Forarbeidene til politiregisterloven nevner uttrykkelig den opphevede personopplysningsloven,⁴⁶ den Europeiske menneskerettighetskonvensjonen (EMK) artikkel 8,⁴⁷ EUs opphevede personverndirektiv,⁴⁸ Europarådets personvernkonvensjon⁴⁹ og Europarådets politirekommandasjon.⁵⁰ Av betydning er også Grunnloven § 102,⁵¹ og FNs konvensjon om sivile og politiske rettigheter (SP-konvensjonen) artikkel 17.⁵²

Grunnloven § 102 første ledd første punktum gir en grunnlovfestet beskyttelse av personvernet, i form av en «rett til respekt for sitt privatliv og familieliv, sitt hjem og sin kommunikasjon». Tilsvarende rettighet er gitt i EMK artikkel 8(1) og SP-konvensjonen

---

⁴⁴ Det samme gjelder for politiregisterforskriften, jf. § 1-1 første ledd.

⁴⁵ At regelverkene er av betydning for reglene i politiregisterloven understrekes i Ot.prp. nr. 108 (2008-2009) s. 38. At politiregisterloven og politiregisterforskriften skal «anvendes i samsvar med internasjonale regler» er også lagt til grunn i politiregisterforskriften § 1-4.

⁴⁶ Lov 14. april 2000 nr. 31 om behandling av personopplysninger (personopplysningsloven, opphevet)

⁴⁷ Konvensjon om beskyttelse av menneskerettighetene og de grunnleggende friheter, Roma 4. november 1950. [Offisiell norsk oversettelse].

⁴⁸ Direktiv 1995/46 EF.

⁴⁹ Konvensjon om personvern i forbindelse med elektronisk databehandling av personopplysninger ETS nr. 108, Strasbourg, 28. januar 1981. [Offisiell norsk oversettelse].

⁵⁰ Recommendation No. R (87) 15 Regulating the use of personal data in the police sector, 17. september 1987. Se Ot.prp. nr. 108 (2008-2009) ss. 38-40.

⁵¹ Lov 17. mai 1814, Kongeriket Norges Grunnlov. Politiregisterlovens forarbeider nevner ikke bestemmelsen uttrykkelig. Bakgrunnen for dette er at politiregisterloven ble vedtatt før ordlyden etter Grunnloven § 102 første ledd første punktum ble inntatt ved Grunnlovsrevisjonen i 2014. Om forarbeidene ble utarbeidet i dag er det naturlig å legge til grunn at bestemmelsen hadde vært nevnt, ettersom den gir uttrykk for konstitusjonelle rettigheter.

⁵² Den internasjonale konvensjonen om sivile og politiske rettigheter med protokoller, 16. desember 1966. [Offisiell norsk oversettelse].

artikkel 17(1).⁵³ Forarbeidene til politiregisterloven henviser også til personopplysningsloven av 2000 og EUs personverndirektiv.⁵⁴ Følgende rettskilder ble i 2018 erstattet av den nye personopplysningsloven,⁵⁵ som inneholder en gjennomføring av EUs personvernforordning (forordning 2016/679).⁵⁶ Disse reglene gir føringer for visse typer behandling av personopplysninger.⁵⁷ Det samme gjør Europarådets personvernkonvensjon, som etter konvensjonens artikkel 1, er ment å «sikre respekt» for enkeltpersoners personvern «i forbindelse med elektronisk databehandling av personopplysninger som vedrører ham».

2.2 Beskyttelsen av barn og personer med utviklingshemming

I tillegg til å beskytte personvernet, har politiregisterloven og forskriften også som formål å «bidra til effektiv løsning av politiets og påtalemyndighetens oppgaver».⁵⁸ Dette medfører, blant annet, at politiregisterloven skal legge til rette for at politiet kan beskytte personer, opprettholde sikkerhet, verne om tryggheten, forebygge og bekjempe kriminalitet.⁵⁹ Sammenfattet er dette et krav til samfunnsbeskyttelse. Denne samfunnsbeskyttelsen innebærer at myndighetene har et «ansvar for å beskytte fellesskapet og den enkelte borger mot nye lovbrudd som aktualiseres».⁶⁰

I forhold til politiattestordningen, omtalt i denne oppgaven, er det beskyttelsen av mindreårige og personer med utviklingshemming som er av spesiell betydning.⁶¹ Helt grunnleggende kan det nevnes at det etter Grunnloven § 104 annet ledd gjelder som et prinsipp at det ved «avgjørelser som berører barn» skal tas hensyn til «barnets beste». Videre stiller det nasjonale og internasjonale regelverket krav om at staten må innføre krav for å legge til rette for beskyttelsen av barn og personer med utviklingshemming. Helt sentralt står

---

⁵³ Konvensjonene gjelder «som norsk lov», jf. lov 21. mai 1999 nr. 30 om styrking av menneskerettighetenes stilling i norsk rett (menneskerettsloven) § 2 henholdsvis (1) og (3). Konvensjonene skal ved motstrid «med bestemmelser i annen lovgivning» gis forrang, jf. menneskerettsloven § 3.

⁵⁴ Ot.prp. nr. 108 (2008-2009) henholdsvis s. 38 og s. 40.

⁵⁵ Lov 15. juni 2018 nr. 38 om behandling av personopplysninger (personopplysningsloven).

⁵⁶ Justis- og beredskapsdepartementet (2019). *Ny personopplysningslov og EUs personvernforordning*. (Hentet 13.03.23). Se også personopplysningsloven (2018) § 1.

⁵⁷ Personopplysningsloven § 2 første ledd første punktum og EUs personvernforordning artikkel 2(1).

⁵⁸ Politiregisterloven § 1 og politiregisterforskriften § 1-1 første ledd.

⁵⁹ Politiets oppgaver er gitt i lov 4. august 1995 nr. 53 om politiet (politiloven) § 2. Spesielt av interesse er bestemmelsens punkt 1 til 4.

⁶⁰ Myhrer & Holmboe (2018, s. 28).

⁶¹ Se politiregisterforskriften § 34-1.

menneskerettighetskatalogen etter Grunnloven kapittel E. Videre vil også diverse internasjonale konvensjoner være av betydning.⁶² Etter Norges institusjon for menneskerettigheter (NIM) er det særlig FNs barnekonvensjon,⁶³ Lanzarotekonvensjonen⁶⁴ og EMK som har betydning for beskyttelsen mot overgrep.⁶⁵

2.2.1 Grunnloven

Før en gjennomgåelse av de internasjonale konvensjonene, er det naturlig å se på kravene oppstilt i Grunnloven.⁶⁶ For barn er beskyttelsen mot overgrep og lignende handlinger nedfelt i Grunnloven § 104 tredje ledd. Det følger her, av første punktum, at barn «har rett til vern om sin personlige integritet». I forarbeidene er det understreket at ordlyden «rett til vern» innebærer en statlig plikt til, gjennom diverse regler, å beskytte barn mot «utnyttelse, vold og mishandling».⁶⁷ I Høyesteretts praksis er det også blitt lagt til grunn at bestemmelsen innebærer et vern mot overgrep.⁶⁸ For personer med utviklingshemming, som ikke er barn, er det gitt et tilsvarende vern i Grunnloven § 102 annet ledd.

2.2.2 FNs regulering

Videre følger det av FNs barnekonvensjon artikkel 19(1) at staten skal treffe tiltak for å «beskytte barnet mot alle former for fysisk eller psykisk vold, skade eller misbruk, vanskjøtsel eller forsømmelig behandling, mishandling eller utnyttning».⁶⁹ Beskyttelsen er mer inngående enn hva som er tilfellet etter de generelle menneskerettighetene.⁷⁰ Begrunnelsen for dette er barns særlige behov for vern.⁷¹

---

⁶² Begrunnelsen for dette er, utover det nevnt i punkt 2.1 om internasjonale konvensjoners betydning for politiregisterloven, at Grunnlovsrevisjonen av 2014 var en styrking av de internasjonale menneskerettighetene Norge var bundet av (se Dok.nr.12:30 (2011-2012) s. 173).

⁶³ FNs konvensjon om barnets rettigheter, 20. November 1989. [Offisiell norsk oversettelse].

⁶⁴ Europarådets konvensjon om beskyttelse av barn mot seksuell utnyttning og seksuelt misbruk, Lanzarote, 25. oktober 2007. [Offisiell norsk oversettelse].

⁶⁵ Norges institusjon for menneskerettigheter (2022, ss. 18-22).

⁶⁶ Som nevnt i punkt 2.1 nevner ikke politiregisterloven uttrykkelig Grunnloven. Annerledes ville nok situasjonen vært dersom grunnlovsrevisjonen i 2014 tok plass før politiregisterloven ble vedtatt.

⁶⁷ Innst.186 S (2013-2014) ss. 7 og 30. Se også Dok.nr.16 (2011-2012) s. 193.

⁶⁸ Se bl.a. HR-2020-1776-A (38).

⁶⁹ Konvensjonen gjelder «som norsk lov» og skal ved motstrid gå «foran bestemmelser i annen lovgivning», jf. menneskerettsloven henholdsvis § 2(4) og § 3.

⁷⁰ Hennem, R. 2020: s. 367: kap. 15 i Høstmælingen, Kjørholt og Sandberg: 2020.

⁷¹ Samme sted.

Det kan spørres om artikkelen også gjør seg gjeldende for beskyttelse av barn som deltar i idrettslag. Etter artikkel 19(1) gjelder statens plikt de situasjoner hvor barn er under omsorgen av «en eller begge foreldre, verge(r) eller eventuell annen person». En naturlig forståelse av ordlyden trekker i retning av at fokuset er på de familiære forhold, men som understreket av Høstmælingen og Wille, taler både tilnærmingen til Barnekomiteen og ordlyden etter artikkelen for at anvendelsesområde er ment å «favne videre».⁷² Formålet bak bestemmelsen taler i retning av at barn også bør ha krav på beskyttelse når de er under omsorg av treneren.

At treneren har et slikt omsorgsansvar for barnet, er også en naturlig forståelse etter definisjonen FNs barnekomité gir i generell kommentar nr. 13.⁷³ Etter kommentaren omfatter omsorgsbegrepet personer med en klar ansvarsposisjon overfor barnet.⁷⁴ Her trekkes trenere frem som et eksplisitt eksempel på personer med slikt ansvar.⁷⁵ Videre legger komitéen til grunn at idrettsanlegg er en av plassene hvor omsorg som nevnt i artikkel 19(1) gis.⁷⁶

FNs barnekonvensjon artikkel 19(1) stiller dermed krav om at staten igangsetter forebyggende tiltak som beskytter barn mot vold, overgrep og lignende handlinger, mens barnet er under trenerens omsorg. Artikkelen gjelder tilsvarende for barn med utviklingshemming. Dette er understreket i FNs barnekonvensjon artikkel 2(1) der det følger at konvensjonen ikke skal lede til diskriminering av barn med funksjonshemming. Bestemmelsen er en særlig sikring av rettigheter etter konvensjonen for barn i utsatte posisjoner.⁷⁷

For personer med utviklingshemming, som ikke er barn, følger et tilsvarende vern etter FNs konvensjon om rettighetene til personer med nedsatt funksjonsevne (CRPD) artikkel 16.⁷⁸ Artikkelen krever at staten gir beskyttende tiltak for å forhindre at personer med nedsatt funksjonsevne blir utsatt for «utnytting, vold og misbruk». Bestemmelsen er av betydning på bakgrunn av ikrafttredelsen i Norge i 2013.⁷⁹ Konvensjonen ble også foreslått vedtatt i menneskerettsloven, men forslaget ble ikke vedtatt.⁸⁰ Dette medfører at FNs CRPD-

---

⁷² Høstmælingen & Wille (2021) note 19.

⁷³ FNs barnekomité (2011) avsnitt 33.

⁷⁴ Samme sted.

⁷⁵ Samme sted.

⁷⁶ Samme verk avsnitt 34.

⁷⁷ Syse, A. 2020: s. 231: kap. 10 i Høstmælingen, Kjørholt og Sandberg: 2020

⁷⁸ Konvensjon om rettighetene til mennesker med nedsatt funksjonsevne, New York, 13. Desember 2006. [Offisiell norsk oversettelse].

⁷⁹ FNs CRPD-konvensjon (2006) innledende.

⁸⁰ Henholdsvis Dok.nr.8:158 S (2021-2022) s. 1 og Innst.101 S (2022-2023) s. 3.

konvensjon ikke har samme rettskildemessig verdi som FNs barnekonvensjon, ettersom menneskerettsloven §§ 2 og 3 ikke kommer til anvendelse.

2.2.3 EMK og kort om SP-konvensjonen

Videre oppstiller EMK en rekke rettigheter og plikter som partene av konvensjonen er pliktig å sikre.⁸¹ At barn er sikret etter EMK fremgår ikke direkte av ordlyden, men er blant annet lagt til grunn i forarbeidene til Grunnloven.⁸² Det samme har Norges Institusjon for menneskerettigheter lagt til grunn, spesielt trekker de frem artikkel 2, 3 og 8.⁸³

NIM påpeker at EMD selv har uttalt at artiklene samlet innebærer forpliktelser til å kriminalisere, avverge og etterforske «vold eller annen behandling i strid med artikkel 2, 3 og 8».⁸⁴ Det er spesielt forpliktelsen om å avverge slik behandling som begrunner politiattestordningen. Hva som ligger i avvergingskravet, blir kommentert på i EMDs avgjørelse *X og andre mot Bulgaria*.⁸⁵ Ifølge EMDs uttalelser i avgjørelsen, innebærer avvergingsplikten at staten må foreta «operational measures to protect (...) potential victims».⁸⁶ Videre trekker EMD «children and other vulnerable persons» frem som eksempler på slike ofre.⁸⁷ Det er rimelig å legge til grunn at personer med utviklingshemming er omfattet av sistnevnte alternativ.

Selv om formuleringen i vernet etter SP-konvensjonen artikkel 17 skiller seg fra EMK artikkel 8(1), er utgangspunktet likt.⁸⁸ På bakgrunn av dette, nøyer jeg meg med å kommentere på vernet etter EMK artikkel 8, men understreker at alle mennesker også har et tilsvarende vern etter SP artikkel 17.

---

⁸¹ EMK art. 1.

⁸² Dok.nr.12:30 (2011-2012) s. 180.

⁸³ Norges Institusjon for menneskerettigheter (2022, s. 20).

⁸⁴ Blant annet *X og andre mot Bulgaria* [GC] (22457/16) avsnitt 178 og *Volodina mot Russland* (nr. 2) (40419/19) avsnitt 49 [Referert i Norges Institusjon for menneskerettigheter (2022, s. 21)]. I Ot.prp. nr. 108 (2008-2009) s. 38 understekes det videre at det er «påkrevd å ta hensyn til EMDs tolking av bestemmelsene i EMK ved utforming av politiregisterloven».

⁸⁵ *Case of X and others v. Bulgaria* (22457/16) (2021) avsnitt 181 til 183.

⁸⁶ Samme dom avsnitt 181.

⁸⁷ Samme dom avsnitt 182.

⁸⁸ Høstmælingen, N. (2012, s. 222).

2.2.4 Lanzarotekonvensjonen

Til slutt er også Lanzarotekonvensjonen av betydning. Konvensjonen ble ratifisert i norsk rett i 2018.⁸⁹ I motsetning til FNs barnevernkonvensjon, CRPD-konvensjon og EMK, stiller Lanzarotekonvensjonen direkte krav om en ordning tilsvarende politiattestordningen. Det følger av konvensjonens artikkel 5(3) at partene «ved lovgivning eller på annen måte» skal treffe «de tiltak som er nødvendige» for å muliggjøre at «yrker som innebærer jevnlig kontakt med barn» kan «sikre at søkerne til slike stillinger ikke er domfelt for seksuell utnyttning eller seksuelt misbruk av barn». At det er sentralt å treffe slike tiltak for adgangen til å jobbe med barn i idrettslag kan leses av artikkelens 5(1), der «aktiviteter knyttet til sport» trekkes frem som et sted der personer er «jevnlig (...) i kontakt med barn».

Hva som ligger i kravet etter Lanzarotekonvensjonen artikkel 5(3) understrekes i den forklarende rapporten bak konvensjonen.⁹⁰ Ifølge rapporten innebærer artikkelen et krav om at staten skal forsikre seg om at «candidates are screened prior to the exercise of professions involving regular contacts with children».⁹¹ En slik forsikring har idrettslaget i kraft av politiattestordningen.

2.3 Spenningsfeltet som oppstår og løsningen

Ettersom politiregisterloven har som formål å beskytte trenerens personvern og legge til rette for at politiet kan iverksette beskyttende tiltak rettet mot mindreårige og personer med utviklingshemming, vil det fort kunne oppstå motstridende hensyn. Det legges til grunn at idrettslagets rett til å kreve politiattest, etter politiregisterforskriften § 34-1, og «nye opplysninger» om treneren, etter politiregisterloven § 43, klart vil medføre et inngrep i trenerens personvern.⁹² Med andre ord oppstår det «et spenningsfelt mellom personvern og samfunnsbeskyttelsen».⁹³ Spørsmålet blir hvordan følgende spenningsfelt skal løses, og hvilke hensyn som skal gis forrang.

---

⁸⁹ Innst.239 S (2017-2018) s. 2.

⁹⁰ Explanatory report to the Council of Europe Convention on the Protection of Children against Sexual Exploitation and Sexual Abuse, Lanzarote, 25. oktober 2007. Avsnitt 57.

⁹¹ Samme sted.

⁹² Ot.prp. nr. 108 (2008-2009) s. 51.

⁹³ Myhrer & Holmboe (2018, s. 28).

Utgangspunktet som gjelder i norsk rett er at «en person som har sonet sin straff, skal være fri til å gå videre i livet».⁹⁴ Dette trekker i retning av at vedkommende skal kunne komme tilbake til arbeidslivet uten at arbeidsgiveren får kjennskap til slike forhold, og at forholdene dermed er taushetsbelagt.⁹⁵ Dette taler for at idrettslag ikke skal gjøres kjent med eventuelle tidligere kriminelle forhold knyttet til treneren.

På den andre siden anses de ulike formene for vandelskontroll som «en særlig form for unntak fra taushetspliktsreglene».⁹⁶ Det er politiregisterloven § 37 som angir begrunnelsen for unntakene.⁹⁷ For det første legger politiregisterloven § 37 første ledd nr. 3 til grunn at politiattest kan gis for å utelukke personer fra stillinger som medfører ansvar overfor personer med utviklingshemming. For det andre legger bestemmelsens første ledd nr. 4 til grunn at politiattest kan brukes for å utelukke personer om «utelukkelse kan forhindre at personer begår overgrep mot eller har skadelig innflytelse på mindreårige» eller «bidrar til å øke tilliten til at mindreårige tas hånd om av skikkede personer».

De neste punktene vil vurdere hvor rettmessig adgangen til å gjøre inngrep i trenerens personvern er.

2.3.1 Personopplysningsloven og EUs personvernforordning

Som nevnt henviser politiregisterlovens forarbeid til personopplysningsloven og EUs regelverk.⁹⁸ Det følger av personopplysningsloven § 2 første ledd annet punktum at «[l]oven og personvernforordningen» gjelder når annet ikke er «bestemt i eller med hjemmel i lov».⁹⁹ Ettersom politiregisterloven er spesiallov, vil loven ha forrang som følge av ordlyden etter personopplysningsloven § 2 første ledd annet punktum og *lex specialis* prinsippet.¹⁰⁰ Reglene etter personopplysningsloven og personvernforordningen vil derfor ikke legge begrensninger på politiets rett til å utlevere personopplysninger om treneren til idrettslaget.

---

⁹⁴ Samme verk s. 19.

⁹⁵ Samme verk s. 30.

⁹⁶ Ot.prp. nr. 108 (2008-2009) s. 143 [Referert i Myhrer & Holmboe (2018, s. 147)].

⁹⁷ Myhrer & Holmboe (2018, s. 30).

⁹⁸ Ot.prp. nr. 108 (2008-2009) henholdsvis s. 38 og s. 40.

⁹⁹ Se også prop.56 LS (2017-2018) s. 28.

¹⁰⁰ I forarbeidene til politiregisterloven legges det til grunn at dette også var tilfellet etter den tidligere personopplysningsloven, jf. Ot.prp. nr. 108 (2008-2009) s. 38.

2.3.2 Grunnloven § 102

Hjemmel til å gripe inn i personvernet etter Grunnloven § 102 første ledd første punktum er ikke direkte regulert i bestemmelsen. Etter Høyesteretts uttalelser i Maria-saken må adgangen til å gripe inn i vernet sees i sammenheng med «de folkerettslige bestemmelsene som var mønster for denne delen av § 102».¹⁰¹ Dette medfører at adgangen til å gripe inn i vernet etter nevnte bestemmelse må sees på bakgrunn av inngrepshjemlene gitt i EMK artikkel 8 og SP-konvensjonen artikkel 17.

2.3.3 SP-konvensjonen artikkel 17

SP-konvensjonen artikkel 17(1) understreker at ingen skal utsettes for «vilkårlige» eller «ulovlige inngrep» i «privat- eller familieliv, hjem eller korrespondanse» eller «ulovlige inngrep på ære eller omdømme». Ordlyden etter artikkelen trekker i retning av at eventuelle inngrep kan skje dersom de er lovlige. Dette har også FNs menneskerettighetskomité lagt til grunn i generell kommentar nr. 16.¹⁰² Etter kommentaren kan inngrep skje dersom de er fastsatt i lov, samsvarer med artikkelens og konvensjonens mål og er rimelig under omstendighetene.

Etter kommentaren kan inngrep skje dersom de er fastsatt i lov, inngrepet samsvarer med bestemmelsens og konvensjonens mål og er rimelig under omstendighetene.¹⁰³

2.3.4 EMK artikkel 8

Adgangen til å gjøre inngrep i retten til personvern etter EMK artikkel 8(1) er gitt i artikkelens (2). Som utvalget bak politiregisterloven understreker, setter EMK artikkel 8 «naturlige ytre rammer for vurderingen av hvilke formål som berettiger politiattest».¹⁰⁴ Etter EMK artikkel 8(2) må eventuelt inngrep være i «samsvar med loven», være «nødvendig i et demokratisk samfunn» og innfri ett av hensynene bestemmelsen oppstiller.¹⁰⁵ Høyesterett har

---

¹⁰¹ HR-2015-206-A (60).

¹⁰² FNs menneskerettighetskomité (1988) avsnitt 3 og 4.

¹⁰³ Jf. ordlyden «in cases envisaged by the law», etter samme verk avsnitt 3 og «should be in accordance with the provisions, aims and objectives of the Covenant and should be, in any event, reasonable in the particular circumstances» etter samme verk avsnitt 4.

¹⁰⁴ Ot.prp. nr. 108 (2008-2009) s. 148.

¹⁰⁵ Dette understrekes også av Høstmælingen (2012, s. 127).

i flere dommer understreket at det er tilsvarende vilkår som må være oppfylt for at inngrep kan gjøres etter Grunnloven § 102.¹⁰⁶ Vilkårene gjennomgås i punkt 2.4.

2.3.5 Europarådets personvernkonvensjon

På samme måte som EMK og SP-konvensjonen, åpner Europarådets personvernkonvensjon for at det kan gjøres inngrep i personvernet konvensjonen oppstiller. Etter konvensjonens artikkel 9(2) kan inngrep skje når det er «fastsatt ved partens lovgivning», «er et nødvendig tiltak i et demokratisk samfunn» og innfrir ett av formålene som nevnt i artikkel 9(2) bokstav a) og b). Som understreket i forarbeidene til politiregisterloven, har inngrepshjemmelen samme utforming som EMK artikkel 8(2).¹⁰⁷

2.3.6 Europarådets politirekommandasjon

Til slutt kan også Europarådets politirekommandasjon kort nevnes. Som understreket i forarbeidene til politiregisterloven, er rekommandasjonen «ikke rettslig bindende for medlemsstatene».¹⁰⁸ Det er likevel anbefalt at prinsippene etter rekommandasjonen blir vektlagt og gjort tilgjengelige.¹⁰⁹ Rekommandasjonens hensikt er å «finne en hensiktsmessig balanse mellom hensynet til kriminalitetsbekjempelsen og hensynet til personvern».¹¹⁰ For å iverksette dette formålet, oppstiller rekommandasjonen åtte prinsipper som politiet ved håndtering av personopplysninger bør ta hensyn til.

2.4 Vilkårene for å kunne gjøre inngrep

I det videre vil jeg gå gjennom vilkårene for å kunne gjøre inngrep i Grunnloven § 102, SP artikkel 17, Europarådets personvernkonvensjon og EMK artikkel 8. Dette er vilkårene som må være innfridd for at politiet skal ha en rettmessig adgang til å gjøre inngrep i trenerens rettigheter gjennom politiattestordningen. Etter Høyesteretts praksis synes det å være strukturen i inngrepshjemmelen etter EMK artikkel 8(2), som fortrinnsvis velges ved

---

¹⁰⁶ Se bl.a. HR-2014-2288-A (28), HR-2015-206-A (60), HR-2018-104-A (23) og HR-2018-699-A (32).

¹⁰⁷ Ot.prp. nr. 108 (2008-2009) s. 40.

¹⁰⁸ Samme sted.

¹⁰⁹ Samme sted.

¹¹⁰ Europarådets politirekommandasjon fortale 5. avsnitt. [Referert i Ot.prp. nr. 108 (2008-2009) s. 40].

innfortolkning av en inngrepshjemmel i Grunnloven § 102.¹¹¹ Denne strukturen vil derfor være utgangspunktet for gjennomgangen av vilkårene.

2.4.1 Lovskravet

Først stiller EMK artikkel 8(2) krav om at inngrep skal være i «samsvar med loven». Etter forarbeidene til politiregisterloven kan ikke prinsippet likestilles med legalitetsprinsippet etter norsk lov, da legalitetsprinsippet stiller krav om «formell lov, noe som ikke er et absolutt krav etter EMK».¹¹² I teorien er det lagt til grunn at det med «formell lov» betyr lov som er fastsatt etter reglene i Grunnloven §§ 76-79.¹¹³ Videre foreligger det også enighet om at forskrift er omfattet av formuleringen.¹¹⁴ I politiregisterloven er lovskravet nedfelt i § 36 første ledd første punktum. Det følger her at vandelskontroll bare kan foretas «når den har hjemmel i lov eller i forskrift gitt i medhold av lov».

Lovskravet innebærer, etter EMDs uttalelser i *Sunday Times*, krav om at loven er tilgjengelig, og at det er mulighet å forutberegne stillingen sin etter den.¹¹⁵ I forutberegnelighetsprinsippet etter norsk rett, stilles det i forlengelsen av dette også krav om at hjemmelen må være tilstrekkelig «klar og presis».¹¹⁶ Det ville ikke vært rettferdig dersom idrettslaget kunne kreve politiattest av treneren og dermed gjøre inngrep i hans personvern, uten at han selv kunne forutse en slik handling. Det er derfor viktig med klare regler som tydeliggjør for treneren at idrettslaget har en slik rett.

Idrettslagets hjemmel til å kreve politiattest og fornyet vandelskontroll er, som nevnt i punkt 1.2.1, hjemlet i forskrift fastsatt med hjemmel i lov og lov.¹¹⁷ Videre gir politiregisterforskriften utdypende regler om saksbehandlingen og hvordan reglene skal forstås.¹¹⁸ Det følger dessuten også krav om synliggjøring etter politiregisterforskriften § 37-1. Bestemmelsen understreker at dersom «det oppstilles krav om vandel» bør det «bekjentgjøres slikt krav ved at det opplyses hvilken politiattest som kreves». Bestemmelsen

---

¹¹¹ Se Holship dommen (HR-2016-2554-P) avsnitt 81 med videre henvisninger.

¹¹² Ot.prp. nr. 108 (2008-2009) s. 39.

¹¹³ Smith (2021, s. 114).

¹¹⁴ Eivind Smith, *Konstitusjonelt demokrati* (2017, s. 209–213), og Bernt, «Rettsstat eller forskriftsstat?» (2016 s. 66–86). [Referert i Bernt, J. F. 2021: s. 1254: § 113 i Mestad & Michalsen: 2021].

¹¹⁵ *Case of the Sunday Times v. The United Kingdom* (6538/74) (1979) avsnitt 49.

¹¹⁶ Ot.prp. nr. 108 (2008-2009) s. 51.

¹¹⁷ Henholdsvis politiregisterforskriften § 34-1 og politiregisterloven § 43.

¹¹⁸ For politiattest er reglene gitt i politiregisterforskriftens kapittel 36, mens de for fornyet vandelskontroll er gitt i forskriftens kapittel 35.

vil også bidra til forutberegnelighet, da treneren, ved søknad på jobben, blir gjort kjent med at kontroll kan gjennomføres. Hjemlene er dermed både gjort tilgjengelige og formulert slik at treneren har mulighet til å forutberegne stillingen sin deretter. Lovskravet vil derfor være oppfylt.¹¹⁹

2.4.2 Formålsprinsippet

Videre må inngrepet søke å nå ett av de oppstilte formålene etter EMK artikkel 8(2). Justis- og politidepartementets uttalelser i forarbeidene til politiregisterloven trekker i retning av at det er hensynene til «den nasjonale sikkerhet» og «[forebygging av] kriminalitet» etter EMK artikkel 8(2) som er av størst betydning.¹²⁰ Kravet om formålsbestemthet blir også trukket frem i politiregisterloven § 4 og politiregisterforskriften kapittel 3. Lovens § 4 understreker at opplysningene kan brukes «til det formålet de er innhentet for» eller «til andre politimessige formål» med mindre annet følger av lov. Av relevans er politiregisterloven § 37, som ble gjennomgått i punkt 2.3. Bestemmelsen oppstiller «ikke alene hjemmel for utstedelse av politiattest, men indikerer til hvilke formål attesthjemler bør utstedes».¹²¹

2.4.3 Nødvendighetsprinsippet

Til slutt stiller EMK artikkel 8(2) krav om at inngrepet må være «nødvendig i et demokratisk samfunn». Bestemmelsens formulering «av hensyn til» taler for at kravet om nødvendighet må sees i sammenheng med formålsprinsippet. Med andre ord er det hensynet til «den nasjonale sikkerhet» og «[forebygging av] kriminalitet» som må tilsi at inngrepet er nødvendig.¹²² Nødvendighetskravet innebærer at det må være «forholdsmessighet mellom kriminaliteten som bekjempes og det inngrep som gjøres i den enkeltes personvern».¹²³ Bertelsen understreker at «det må foreligge "tungtveiende samfunnsinteresser" som taler for at det i en konkret situasjon iverksettes et inngrep».¹²⁴

I politiregisterloven er kravet om nødvendighet gitt i § 5 og politiregisterforskriftens kapittel 4. Etter politiregisterloven § 5 må behandlingen av opplysninger være «nødvendig ut fra

---

¹¹⁹ Dette understreker også Justis- og politidepartementet i Ot.prp. nr. 108 (2008-2009) s. 39.

¹²⁰ Uttalelsen «tiltak som ivaretar statens sikkerhet og letter kriminalitetsbekjempelsen», jf. samme sted.

¹²¹ Ot.prp. nr. 108 (2008-2009) s. 311.

¹²² EMK art. 8(2). Se punkt 2.4.2.

¹²³ Ot.prp. nr. 108 (2008-2009) s. 52.

¹²⁴ Bertelsen (2011, s. 275).

formål som nevnt i § 4». Det er med andre ord formålet som nevnt i politiregisterloven § 37 første ledd nr. 3 og 4 som skal tas i betraktning ved vurdering av om politiattest er nødvendig. Politiregisterforskriften § 4-2 angir momentene som har betydning ved en slik nødvendighetsvurdering. Det følger av bestemmelsens første ledd annet punktum at det skal foretas en «forholdsmessighetsvurdering». I vurderingen skal «formålet med behandlingen, hvilke opplysninger som skal behandles, om behandlingen gjelder alvorlig eller mindre alvorlig kriminalitet og antallet personer som får tilgang til opplysningene» vektlegges.¹²⁵

Etter politiregisterlovens forarbeider er det kravet om nødvendighet som setter «skranker for hvilke personer som kan registreres, hvilke typer opplysninger som kan registreres om personen, hvor lenge opplysningen kan oppbevares og hvem som får tilgang til opplysningen».¹²⁶

---

¹²⁵ Politiregisterforskriften § 4-2 første ledd annet punktum.

¹²⁶ Ot.prp. nr. 108 (2008-2009) s. 52.

3 Grunnvilkårene for politiattest

Ett av vilkårene for at idrettslag «kan få utlevert nye opplysninger av betydning», etter politiregisterloven § 43, er at «vilkårene for utstedelse av politiattest fortsatt er til stede».¹²⁷ Det er dermed nødvendig med en gjennomgåelse av hvilke vilkår det er tale om.

3.1 Hjemmel

Oppgaven tar utgangspunkt i vandelskontroll som skjer etter krav fra idrettslag i regi av Norges Idrettsforbund. Idrettslagets hjemmel til å kreve politiattest følger av politiregisterforskriften § 34-1.¹²⁸ Dette er fordi idrettslag i regi av Norges Idrettsforbund er frivillige organisasjoner.¹²⁹ Oppgaven avgrenses dermed mot politiregisterforskriften § 34-13 som regulerer treningsvirksomhet «utenfor frivillige organisasjoner». De neste punktene tar for seg vilkårene som må være oppfylt for at idrettslaget kan kreve politiattest etter politiregisterforskriften § 34-1.

3.1.1 Frivillig organisasjon

For det første stiller politiregisterforskriften § 34-1 krav om at den som retter kravet er en «frivillig organisasjon». Arbeidsgruppen bak hjemmelen kommenterte på noen typiske trekk for frivillige organisasjoner i forslaget.¹³⁰ Typisk vil frivillige organisasjoner være «en sammenslutning av mennesker rundt et felles, uegennyttig mål, og med ressurser fra medlemmene for å realisere målet».¹³¹ Andre kjennetegn er at inntekt skjer gjennom «innsamlinger, medlemskontingenter og offentlige overføringer»,¹³² det foreligger «grunnleggende frikobling fra det offentlige»,¹³³ det er krav om «medlemskap og demokratisk struktur»¹³⁴ og at organisasjonen «ikke kan brukes til å berike medlemmene økonomisk».¹³⁵

---

¹²⁷ Politiregisterloven § 43 første ledd første punktum. Se også politiregisterforskriften § 35-1 første ledd og punkt 5.2.2.

¹²⁸ Dette understrekes i Norges Idrettsforbund (u.å.). *Lover og regler for politiattest*. (Hentet 29.11.22).

¹²⁹ Se punkt 3.1.1.

¹³⁰ Arbeidsgruppe nedsatt av Justisdepartementet (2004, s. 15).

¹³¹ Samme sted.

¹³² Samme sted.

¹³³ Samme sted.

¹³⁴ Samme sted.

¹³⁵ Samme verk s. 16.

Det må legges til grunn at idrettslagene har en aktivitet som nevnt i forrige avsnitt. Innad i NIF representerer derimot klubbene ulike organisasjonsledd.¹³⁶ Det kan derfor spørres om de, på bakgrunn av dette, ikke utgjør selvstendige organisasjoner. NIFs lov bygger derimot på at lagene skal være «selveiende og frittstående».¹³⁷ At idrettslagene selv skal være ansvarlig for krav om politiattest understrekes dessuten i NIFs lovnorm for idrettslag.¹³⁸ Det legges dermed til grunn at idrettslagene omfattes av ordlyden «frivillig organisasjon» etter politiregisterforskriften § 34-1.

3.1.2 Hvem kravet kan rettes mot

Videre følger det av politiregisterforskriften § 34-1 at frivillige organisasjoner kan fremsette kravet om politiattest mot «fysisk person» som «utfører eller skal utføre oppgaver for organisasjonen», der oppgaven innebærer «et tillits- eller ansvarsforhold overfor mindreårige eller personer med utviklingshemming».

Arbeidsgruppen bak hjemmelen har lagt til grunn at personene det kreves politiattest av må ha en «tilstrekkelig nær tilknytning til organisasjonen».¹³⁹ Denne tilknytningen kan sees gjennom oppgaven personen skal utføre hos organisasjonen. At treneren har en slik nær tilknytning, er et klart utgangspunkt, noe som også ble understreket i forslaget.¹⁴⁰ Tilknytningen alene er derimot ikke tilstrekkelig for at det kan kreves politiattest, og dette er bakgrunnen for kravet om «tillits- eller ansvarsforhold».¹⁴¹ Ordlyden «tillits- eller ansvarsforhold» er relativt vid, og det kan være vanskelig å trekke grensene for hva som omfattes og ikke omfattes. I vurderingen vektlegges det om personen har en posisjon som «muliggjør overgrep»,¹⁴² og at vedkommende har en slik posisjon «over noe tid, enten sammenhengende eller flere ganger med jevne mellomrom».¹⁴³ Det legges til grunn at følgende gjelder for trenere.¹⁴⁴

---

¹³⁶ Norges Idrettsforbund (u.å.). *Organisering*. (Hentet 22.03.23). Se punkt 1.2.2.

¹³⁷ NIFs lov (2023) § 10-1(1) bokstav b. Se også NIFs lovnorm for idrettslag (2021) § 2(1) første punktum.

¹³⁸ NIFs lovnorm for idrettslag (2021) § 11(3) 5pkt.

¹³⁹ Arbeidsgruppe nedsatt av Justisdepartementet (2004, s. 21).

¹⁴⁰ Samme verk s. 22.

¹⁴¹ Samme sted.

¹⁴² Samme verk s. 23.

¹⁴³ Samme sted.

¹⁴⁴ Dette understrekes også ved at «trener» benyttes som eksempel på person med slik tillits- og ansvarsforhold i Arbeidsgruppe nedsatt av Justisdepartementet (2004, s. 23). Samme forståelse av ordlyden hadde Norges Idrettsforbund i Norges Idrettsforbund (2017a) Sak 185, vedtak, punkt 1. første punkt i sak 185.

Idrettslaget må rette kravet om politiattest mot treneren. Det er treneren som selv må fremsette begjæring om politiattest fra politiet.¹⁴⁵

3.1.3 Hva som skal omfattes av politiattesten

Etter politiregisterforskriften § 34-1 er det «politiattest som nevnt i politiregisterloven § 39 første ledd» som kan kreves. Politiregisterloven § 39 er, etter forarbeidene, ikke ment som en selvstendig hjemmel for utstedelse av politiattest, men er gitt for å «skape ensartet praksis på de områdene der det kreves politiattest for personer som har omsorg for eller oppgaver knyttet til barn».¹⁴⁶ Bestemmelsen gir en uttømmende liste for lovbrudd som skal registreres på politiattesten, noen etter straffeloven av 2005 og andre etter den opphevede straffeloven av 1902.¹⁴⁷ Denne henvisningen skyldes en innstilling, der det ble vedtatt at tilsvarende bestemmelser etter straffeloven av 2005 bare skal tilføyes bestemmelser som henviser til straffeloven av 1902.¹⁴⁸ Endringen medførte ingen realitetsendring.¹⁴⁹ Det videre fokuset vil være på bestemmelsene etter nåværende straffelov.

Politiregisterloven § 39 gir en anvisning på om lovbruddene skal anmerkes etter reglene for ordinær eller uttømmende politiattest, henholdsvis politiregisterloven §§ 40 og 41. Uansett hvilket av regelsettene som gjelder, presiser politiregisterloven § 39 første ledd første punktum at siktelse, tiltalelse, forelegg og dom skal anmerkes. Bestemmelsene som anmerkes etter reglene for ordinære politiattest, etter politiregisterloven § 40, er narkotikaovertrедelser, menneskehandel, grov kroppsskade, mishandling i nære relasjoner, kjøp av seksuelle tjenester og ran.¹⁵⁰ Politiregisterloven § 40 gir en tidsbegrensning som medfører at anmerkning etter en viss tid ikke lenger vil fremgå av politiattesten.¹⁵¹ Slik tidsbegrensning følger ikke av reglene for uttømmende politiattest etter politiregisterloven § 41.¹⁵² At lovbruddene som skal anmerkes etter politiregisterloven § 41 reguleres mer inngripende, kan sees på bakgrunn av at de regulerer grovere seksuelle handlinger og drap.

---

¹⁴⁵ Politiregisterloven § 44 og politiregisterforskriften kapittel 36.

¹⁴⁶ Ot.prp. nr. 108 (2008-2009) s. 313

¹⁴⁷ Lov 22. mai 1902 nr. 10 om Almindelig borgerlig Straffelov (Straffeloven, opphevet).

¹⁴⁸ Innst.42 L (2015-2016) s. 1.

¹⁴⁹ Samme sted.

¹⁵⁰ Henholdsvis straffeloven §§ 231 og 232; §§ 257 og 258; § 274; §§ 282 og 283; § 309; og §§ 327 og 328.

¹⁵¹ Hovedregelen om tidsfrist gis i politiregisterloven § 40 nr. 5 første punktum. Unntak fra følgende er gitt i bestemmelsens nr. 5 siste setning, 6, 7 og 8.

¹⁵² Politiregisterloven § 41 nr. 1 annet punktum.

3.2 «Kan»-bestemmelse

Politiregisterloven er en «kan»-bestemmelse, noe som i utgangspunktet betyr at det er opptil idrettslaget selv å bestemme om politiattest skal kreves eller ikke. I helhetlig gjennomgang av ordningen knyttet til barneomsorgsattest, ble det oppfordret til at slike attester burde være obligatoriske å innhente.¹⁵³ Videre ble det kommentert på at politiregisterforskriften § 34-1 i dag blir praktisert slik at dette er tilfellet, da frivillige organisasjoner har «interne retningslinjer med obligatorisk krav».¹⁵⁴ For idrettslagene er denne beslutningen truffet av Norges Idrettsforbund. Idrettsstyret har vedtatt at bestemmende organ i idrettslagene skal «kreve politiattest av alle som skal utføre oppgaver som i vesentlig grad innebærer et tillits- eller ansvarsforhold overfor mindreårige».¹⁵⁵ I senere vedtak ble ordlyden utvidet til også å dekke «mennesker med utviklingshemming».¹⁵⁶ Dermed er idrettslagene pliktig til å innhente politiattest fra sine trenere.

3.3 Særlig om straffereaksjoner knyttet til vold

3.3.1 Generelt om reguleringen

Ifølge politiregisterloven § 39 skal siktelse, tiltalelse, forelegg og dom for enkelte av bestemmelsene i straffelovens kapittel 25 om voldslovbrudd anmerkes. Bestemmelsene som omfattes er der vold medfører grov kroppsskade, drap eller foregår i nære relasjoner.¹⁵⁷

Tilsvarende regulering av kroppskrenkelse, grov kroppskrenkelse og kroppsskade, etter henholdsvis straffeloven §§ 271, 272 og 273, gir politiregisterloven § 39 ikke. Dette medfører at idrettslaget ikke har mulighet til å gjøre seg kjent med at treneren har siktelse, tiltale eller dom for sistnevnte overtredelser.

3.3.2 Problematikken

På samme måte som seksuelle overgrep, kan vold ha store konsekvenser for barn og personer med utviklingshemning som følge av deres sårbare og mer utsatte posisjon. Forskning viser at

---

¹⁵³ Interdepartemental arbeidsgruppe (2019, s. 8).

¹⁵⁴ Samme verk s. 26.

¹⁵⁵ Norges Idrettsforbund (2008a) vedtak i sak 128.

¹⁵⁶ Norges Idrettsforbund (2008b) vedtak i sak 153.

¹⁵⁷ Henholdsvis straffeloven § 274, § 275 og §§ 282 og 283.

barn som er utsatt for vold er «mindre beskyttet og mer utsatt for ny vold, rusproblemer og dårlig helse».¹⁵⁸ At vold er et reelt problem blir påpekt av Redd Barna som understreker at så mye som «20% av barn har opplevd fysisk vold fra en voksen minst én gang».¹⁵⁹ Det er dermed viktig at idretten har gode ordninger som best mulig beskytter barn og personer med utviklingshemninger mot vold.

Norges Idrettsforbund har nulltoleranse for «diskriminering og trakassering»,¹⁶⁰ og denne nulltoleransen gjelder også for «vold og trusler».¹⁶¹ Vedtektene vil derimot ikke ha noe virkning der volden er utøvd utenom idretten. Dette ble tatt opp på Idrettsstyrets møte nr. 22 i 2021.¹⁶² Her ble det påpekt at idretten ikke hadde egne rammer på dette området, «utover det som følger av politiattestordningen».¹⁶³ Det ble derfor truffet vedtak om at idrettsstyret «ønsker at dom for vold mot barn skal føre til utestengelse fra oppgaver i idretten som innebærer et tillits- eller ansvarsforhold overfor mindreårige eller mennesker med utviklingshemning».¹⁶⁴

For at Idrettsforbundet skal kunne iverksette dette ønsket, er det helt sentralt at de får kjennskap til at en slik dom foreligger. I de tilfellene hvor vold har skjedd på trening vil idrettslaget kunne få kjennskap til slik dom med tett oppfølging av offer eller direkte i tilfellene hvor de selv anmelder forholdet. Utover disse tilfellene vil det være vanskelig å få slik kjennskap. Det er dermed viktig for idretten med en politiattestordning som legger til rette for at idrettslaget også på dette området kan gjøre seg kjent med dom både før og etter tilsetting. Slik ordningen er i dag, vil ikke vold, som nevnt i straffeloven §§ 271, 272 og 273, fremgå av en slik attest. NIF traff dermed, i ovenfornevnte saken, også vedtak om at man «ønsker at politiattestordningen (barneomsorgsattest) på sikt også inkluderer vold mot barn» og ba «administrasjonen arbeide for at dette skjer».¹⁶⁵

At bestemmelsene ikke omfattes av politiregisterloven § 39, har en rekke ganger blitt problematisert. Ved vedtakelse av politiregisterloven § 39 var enkelte av høringsinstansene

---

¹⁵⁸ Aakvaag & Strøm (2019, s. 15).

¹⁵⁹ Redd Barna (u.å.). *Trygg på trening med Redd Barna* (hentet 07.02.23).

¹⁶⁰ Norges Idrettsforbund (u.å.) *Idretten skal! 2019-2023 Strategiske Satsingsområder* (hentet 07.02.23), s. 2, nr. 3.1.

¹⁶¹ Norges Idrettsforbund (u.å.). *Vold og trusler* (hentet 07.02.23).

¹⁶² Norges Idrettsforbund (2021a) sak 203.

¹⁶³ Samme sak.

¹⁶⁴ Samme sak, vedtak 1.

¹⁶⁵ Samme sak, vedtak 3.

uenig om hvilke bestemmelser som skulle omfattes av bestemmelsen.¹⁶⁶ Blant annet ble det fremmet forslag om å ta med både straffeloven §§ 271 og 272, kun § 272, bare inkludere § 273 og kun ta med gjentatte overtredelser av §§ 271 og 272.¹⁶⁷ At bestemmelsene ikke er omfattet av politiregisterloven § 39 har også blitt problematisert i teorien, av Norges Idrettsforbund og i et representantforslag til Stortinget.¹⁶⁸ I representantforslaget ble det påpekt at det medfører en svakhet at ikke bestemmelsene omfattes av politiattestordningen.¹⁶⁹ På bakgrunn av forslaget har Stortinget oppfordret regjeringen å foreta en vurdering av om «straffeloven § 272 og § 273 skal være en del av politiattesten».¹⁷⁰

3.3.3 Om straffeloven §§ 271, 272 og 273 burde følge av politiregisterloven § 39

Begrunnelsen for at straffeloven §§ 271 og 272 ikke ble tatt med i politiattestordningen var gjerningsbeskrivelsen etter bestemmelsene «i seg selv ikke er av en slik alvorlig karakter at personene som har begått slike handlinger vil kunne anses uegnet til å ha oppgaver knyttet til mindreårige».¹⁷¹ Begrunnelsen for hvorfor § 273 ikke ble tatt med fremgår ikke av forarbeidene, men begrunnelsen er antagelig det samme. At det har vært gjort en vurdering må legges til grunn, ettersom bestemmelsen opprinnelig fulgte av straffeloven (1902, opphevet) § 229 første straffalternativ, og det bare var bestemmelsens andre og tredje straffealternativ¹⁷² som ble medtatt.¹⁷³ Tidligere justis- og beredskapsminister, Monica Mæland har lagt til grunn at «denne vurderingen står seg også i dag».¹⁷⁴

Holmboe understreker at «grov kroppskrenkelse og ordinær kroppsskade er alvorlige lovbrudd, noe som markeres ved at de normalt vil gi ubetinget fengsel».¹⁷⁵ For straffeloven §

---

¹⁶⁶ Ot.prp. nr. 108 (2008-2009) s. 163.

¹⁶⁷ Samme sted. Forarbeidene henviser til bestemmelsene slik de lød av den opphevede straffeloven av 1902. Straffeloven §§ 271, § 272 og § 273 tilsvarer henholdsvis straffeloven (1902, opphevet) § 228 første ledd, § 228 annet ledd og § 229 første straffalternativ, jf. Ot.prp. nr. 22 (2008-2009) henholdsvis ss. 427, 428 og 429.

¹⁶⁸ Henholdsvis Myhrer & Holmboe (2018, s. 127) og Holmboe (2018) § 39; Norges Idrettsforbund (2022) sak 103 og Dok.nr.8:136 S (2019-2020) s. 1.

¹⁶⁹ Dok.nr.8:136 S (2019-2020) s. 1.

¹⁷⁰ Innst.210 S (2020-2021) s. 4, vedtak II. Vedtaket er «under behandling», jf. Meld. St. 4 (2022-2023) s. 85.

¹⁷¹ Ot.prp. nr. 108 (2008-2009) s. 158.

¹⁷² Disse alternativene tilsvarer dagens straffelov § 274, jf. Ot.prp. nr. 22 (2008-2009) s. 429.

¹⁷³ Ot.prp. nr. 108 (2008-2009) s. 157.

¹⁷⁴ Mæland, M. (Justis- og beredskapsdepartementet, 2020). *Vedrørende Dokument 8:136 S (2019-2020) – Representantforslag om å utvide barneomsorgsattesten*. <Brev til Stortinget – Justiskomiteen> [Vedlagt i Innst.210 S (2020-2021) s. 6].

¹⁷⁵ Holmboe (2018) § 39.

272, viser han til HR-2018-1271-A for å understreke dette.¹⁷⁶ Det var tre domfelte i dommen og lagmannsretten la til grunn at en hadde gjort seg skyldig i drap, mens de to andre kun ble dømt for grov kroppsskade og grov kroppskrenkelse.¹⁷⁷ Sistnevnte ble verken dømt for drap eller medvirkning til drap.¹⁷⁸ Vedkommende gjorde seg derimot skyldig i å ha stripset offeret, stukket kniv i hånden hans, hjulpet med å holde han nede og medvirket til skadene påført av de andre.¹⁷⁹ Det kan fremstå som problematisk at en trener kan gjøre seg skyldig i slike forhold, men at forholdene ikke vil fremgå av en attest.

Holmboe definerer bare lovbrudd etter straffeloven §§ 272 og 273 som «alvorlige lovbrudd».¹⁸⁰ Videre var det bare nevnte bestemmelser som fulgte av vedtaket truffet i Innstilling 210 S (2020-2021).¹⁸¹ Spørsmålet i det følgende blir om også straffeloven § 271 er av en slik karakter at bestemmelsen burde vært omfattet av politiregisterloven § 39.

Av betydning er, for det første, uttalelser gitt i forarbeidene til straffeloven av 2005. Her la Justis- og politidepartementet til grunn at etablert praksis, knyttet til straffenivået for «kroppskrenkelser som ligger i grenseområdet mot kroppsskade», var for lavt.¹⁸² For slike tilfeller mente departementet at reaksjonsnivået «ikke bør ligge under 90 dager ubetinget fengsel».¹⁸³ At reaksjonsnivået for slike tilfeller av straffeloven § 271 har en minstestraft på 90 dagers ubetinget fengsel, trekker i retning av at omstendighetene trukket frem i teorien,¹⁸⁴ også burde kunne gjøres gjeldende her.

For det andre, har også Høyesterett understreket at straffeloven § 271 kan innebære alvorlige tilfeller. I HR-2010-1776-A la Høyesterett til grunn at det i rettspraksis er eksempler på «at overtredelse av § 228 første ledd ut fra de konkrete forhold i saken kan føre til ganske streng straff, også betydelig over normalnivået både for overtredelse av § 228 første ledd og andre ledd første straffalternativ».¹⁸⁵ Ettersom straffeloven § 271 ikke medførte en realitetsendring fra den tidligere bestemmelsen,¹⁸⁶ vil rettspraksis, som nevnt i HR-2010-1776-A avsnitt 17,

---

¹⁷⁶ Samme sted.

¹⁷⁷ HR-2018-1271-A (4).

¹⁷⁸ Samme dom (5) og (25).

¹⁷⁹ Samme dom (25)-(27).

¹⁸⁰ Holmboe (2018) § 39.

¹⁸¹ Innst.210 S (2020-2021) s. 4, vedtak II. Se punkt 3.3.2.

¹⁸² Ot.prp. nr. 22 (2008-2009) s. 179.

¹⁸³ Samme sted.

¹⁸⁴ Se Holmboe (2018) § 39.

¹⁸⁵ HR-2010-1776-A (17).

¹⁸⁶ Ot.prp. nr. 22 (2008-2009) s. 427.

også være av betydning her. Dette trekker videre i retning av at overtredelser av straffeloven § 271 også har et slikt preg at idrettslaget burde fått kjennskap til følgende.

Et moment som taler for at alle bestemmelsene, henholdsvis straffeloven §§ 271, 272 og 273, burde vært omfattet av politiregisterloven § 39, er de nasjonale og internasjonale kravene om beskyttende tiltak gjennomgått i punkt 2.2. Med unntak av Lanzarotekonvensjonen, som gjelder forebygging av seksuell utnyttelse og misbruk av barn, gjør de samme kravene seg gjeldende ved vold, som ved seksuell atferd.¹⁸⁷ For barn følger kravene av Grunnloven § 104 og FNs barnekonvensjon artikkel 19(1).¹⁸⁸ Som understreket av Hennum, innebærer FNs barnekomité's uttalelser i generelle kommentar nr. 13 avsnitt 17 og 22 at artikkelen omfatter «enhver form for vold».¹⁸⁹ Videre har EMD, som nevnt, innfortolket krav mot vold for sårbare grupper i EMK artiklene 2, 3 og 8.¹⁹⁰ Til slutt gir Grunnloven § 102 et generelt vern mot vold, og FNs CRPD-konvensjonen artikkel 16 gir et tilsvarende vern, rettet mot personer med utviklingshemning.¹⁹¹

Straffeloven §§ 271, 272 og 273 anmerkes dessuten på politiattest etter lov 24. juni 2011 nr. 30 om kommunale helse- og omsorgstjenester m.m. (helse- og omsorgstjenesteloven) § 5-4.¹⁹² Det kan virke uheldig at brudd på bestemmelser anmerkes etter denne loven, samtidig som de ikke blir vurdert alvorlige nok til å omfattes av politiattest som nevnt i politiregisterloven § 39. Som Holmboe understreker, kan det spørres om hvorfor reglene er mildere for personer som skal ha ansvar overfor barn.¹⁹³ Det samme kan problematiseres for trenere med tilsvarende ansvar overfor personer med utviklingshemning.

3.4 Virkningen av at anmerkning foreligger

Virkningen av at anmerkning foreligger er ikke regulert i politiregisterloven.¹⁹⁴ Det vil derfor være idrettslaget som selv må vurdere følgene.¹⁹⁵ Arbeidsgruppen bak bestemmelsen la til

---

¹⁸⁷ At Lanzarotekonvensjonen gjelder forebygging som nevnt her følger av konvensjonens artikkel 4.

¹⁸⁸ Se henholdsvis punktene 2.2.1 og 2.2.2.

¹⁸⁹ Hennum, R. 2020: s. 369: kap. 15 i Høstmælingen, Kjørholt og Sandberg: 2020

¹⁹⁰ Jf. Norges Institusjon for menneskerettigheter (2022, ss. 20-21) og *Case of X and others v. Bulgaria* (22457/16) (2021) avsnitt 181 til 183, se punkt 2.2.3.

¹⁹¹ Henholdsvis punktene 2.2.1 og 2.2.2.

¹⁹² Dette er blitt påpekt i Myhrer & Holmboe (2018, s. 366) og Holmboe (2018) § 39.

¹⁹³ Holmboe (2018) § 39.

¹⁹⁴ Interdepartemental arbeidsgruppe (2019, s. 9).

¹⁹⁵ Samme sted. Se også Arbeidsgruppe nedsatt av Justisdepartementet (2004, s. 26) og Myhrer & Holmboe (2018, s. 356).

grunn at bestemmelsens formål tilsier at personer ikke burde få oppgaver, som nevnt i politiregisterforskriften § 34-1, men at det er opp til organisasjonen selv å vurdere dette.¹⁹⁶ Det ble derimot presisert at organisasjonen av «hensyn til likebehandling bør (...) ha interne regler for hvordan den skal håndtere en slik situasjon».¹⁹⁷ For idrettslaget er slike interne regler gitt av Norges Idrettsforbund.¹⁹⁸ NIF har vedtatt at «personer som ikke kan fremlegge en politiattest uten merknader, ikke får utføre oppgaver som innebærer et tillits- eller ansvarsforhold overfor mindreårige eller personer med utviklingshemming».¹⁹⁹

---

¹⁹⁶ Arbeidsgruppe nedsatt av Justisdepartementet (2004, s. 26).

¹⁹⁷ Samme sted.

¹⁹⁸ Norges Idrettsforbund (2017a) Sak 185, vedtak, punkt 2.

¹⁹⁹ Samme sted.

4 Adgangen til ettersending av politiattest

Barn og personer med utviklingshemming har en lovfestet rett til vern mot overgrep.²⁰⁰ Denne retten er kontinuerlig, og ikke bare en rettighet som kun gjør seg gjeldende en gang. Som nevnt i punkt 3.4, er politiattest et virkemiddel for å forhindre at tidligere straffedømte får trenerjobb som innebærer ansvar overfor barn eller personer med utviklingshemming.²⁰¹ En slik politiattest vil derimot ikke hindre at idrettslaget får kjennskap til dom, tiltale eller lignende som dukker opp etter at treneren tiltrådte stillingen. Spørsmålet blir da om idrettslaget, etter tilsetting, har adgang til å kreve ny politiattest.

4.1 Hvor det tidligere ikke er levert politiattest

Utgangspunktet er at idrettslaget skal kreve politiattest i «forbindelse med tilsetting eller oppnevning»,²⁰² men hva er tilfellet når slik politiattest ikke er krevd?

4.1.1 Trener med stilling før politiattestordningen trådte i kraft

I de situasjonene der en trener har stått i en stilling fra før politiattestordningen trådte i kraft, er det naturlig å tenke at laget, i etterkant av ordningens ikrafttredelse, ikke kan kreve politiattest. Dette på bakgrunn av forbudet mot å gi loven «tilbakevirkende kraft» etter Grunnloven § 97. I motsetning til EMK artikkel 7 og SP-konvensjonen artikkel 15, som kun gjelder på strafferettens område, gjelder Grunnloven § 97 «på alle rettsområder».²⁰³ Det er sikker rett at bestemmelsen også gjelder for forskrift.²⁰⁴

På tross av forbudet, etter Grunnloven § 97, kan det virke som om hjemmelen for politiattestordningen for frivillige organisasjoner fikk tilbakevirkende kraft, da den ble vedtatt og gjennomført i 2006.²⁰⁵ I et brev, sendt fra politidirektoratet til politidistriktene,

---

²⁰⁰ Se punkt 2.2 og følgende.

²⁰¹ Norges Idrettsforbund (2017a) Sak 185, vedtak, punkt 2. Se punkt 3.4.

²⁰² Myhrer & Holmboe (2018, s. 49).

²⁰³ Frederik Stang, *Systematisk Fremstilling af Kongeriget Norges constitutionelle eller grundlovsbestemte Ret* (1833), s. 607. [Referert i Høgberg, B. M. 2021: s. 1027: § 97 i Mestad & Michalsen: 2021].

²⁰⁴ Høgberg, B. M. 2021: s. 1028: § 97 i Mestad & Michalsen: 2021.

²⁰⁵ Forskrift 20. desember 1974 nr. 4 om strafferegistrering (forskrifter om strafferegistrering, opphevet) § 12 første ledd nr. 4 bokstav p).

understrekes det at det er ventet 200.000 politiattester etter at Norges idrettsforbund startet innsamlingen av politiattester i 2008.²⁰⁶ Selv om det kan stilles spørsmål om hvor rettmessig adgangen var, medfører den at spørsmålet her, knyttet til situasjonen hvor treneren fikk stillingen før ordningen trådte i kraft, ikke er særlig problematisk.

4.1.2 Andre situasjoner hvor politiattest ikke ble krevd ved tilsetting

Videre blir spørsmålet hva som er tilfellet i de resterende situasjonene, der treneren ble ansatt etter ordningen trådte i kraft, men attest ikke ble levert eller krevd ved tilsetting. Det kan argumenteres for at politiregisterforskriften § 34-1 også omfatter slike situasjoner, jf. bestemmelsens ordlyd «**utfører** eller skal utføre».²⁰⁷ Ordlyden er verken kommentert på i den kongelige resolusjonen, som lå til grunn for bestemmelsen, eller i forskriften som vedtok den opprinnelige bestemmelsen i forskrifter om strafferegistrering § 12 første ledd nr. 4 bokstav p).²⁰⁸ En tilsvarende ordlydstolkning legger derimot Holmboe til grunn. Han understreker at bestemmelsen synes «å være valgt bevisst for å inkludere også den som allerede har tiltrådt i vervet eller stillingen».²⁰⁹

I forarbeidene til politiregisterloven § 39 uttales det derimot at «hovedregelen [er] at det kan kreves politiattest ved tilsetting (...), men det er ikke adgang til å kreve politiattest fremlagt på et senere tidspunkt».²¹⁰ Første ledd av setningen kan trekke i retning av at det kun er snakk om en hovedregel, og at det dermed kan forekomme unntak. Andre ledd av setningen trekker derimot mot at eventuelle unntak gjelder retten til å la være å fremme krav om politiattest, og at adgangen til å rette krav etter tilsetting uansett er avskåret. Forarbeidene er av betydning, ettersom bestemmelsen er ment å bidra til ensartet praksis for alle politiattester, for personer med «omsorg for eller oppgaver knyttet til barn».²¹¹ Hvor ensartet ville derimot praksisen vært om generelle forarbeidsuttalelser, knyttet opp mot politiattestordningen, ikke gjaldt for hjemlene gitt i politiregisterforskriften? Hensynet til enhet i regelverket taler dermed for at uttalelsen er av betydning.

---

²⁰⁶ Politidirektoratet (2008, s. 1 og 2)

²⁰⁷ (min utheving).

²⁰⁸ Henholdsvis PRE-2013-09-20-1097 merknad til § 34-1 (punkt 7.8.7) og forskrift 22. november 2006 nr. 1292 om endring i forskrifter om strafferegistrering punkt I.

²⁰⁹ Holmboe (2009, s. 481).

²¹⁰ Ot.prp. nr. 108 (2008-2009) s. 184

²¹¹ Samme verk s. 313. Se også punkt 3.1.3.

Dersom en lærer i skolen hadde vært i tilsvarende situasjon, er det i teorien lagt til grunn at politiattest senere ikke kan kreves.²¹² Selv om dette ikke har direkte virkning her, ettersom hjemmelen for politiattest av lærere følger av annen lovgivning, kan det spørres om teoriuttalelsene likevel bør ha betydning.²¹³ Dette er fordi trenere, i likhet med lærere, også kan bli ansatt i lønnede stillinger.²¹⁴ Det ville virke noe uheldig dersom adgangen til å senere kreve politiattest bare er avskåret fra lønnede stillinger i skolen, men ikke tilsvarende stillinger i idrettslaget.

På den andre siden kan idrettslag ha større vanskeligheter enn skoler med å holde oversikt over hvem som har gitt politiattest. Idrettslagene er i «all hovedsak små frivillige organisasjoner med tillitsvalgte politiattestansvarlige som sjelden blir lenge med samme oppgave».²¹⁵ Det er derfor nødvendig med en sikkerhetsventil som senere tillater å kreve politiattest. I de fleste arbeidsforhold, hvor man får en stilling som innebærer ansvar overfor barn, stenger loven dessuten for at man kan inntre stillingen før politiattest er fremlagt.²¹⁶ Annerledes er situasjonen for slike stillinger i idrettslag. Her vil det ikke på samme måte være et formalt krav om fremlagt politiattest.

4.2 Hvor det tidligere har vært levert politiattest

4.2.1 Jobb i nytt idrettslag

Det er et selvsagt utgangspunkt at dersom man bytter jobb, vil den nye arbeidsgiveren også ha adgang til å kreve politiattest, dersom det, etter politiregisterloven § 36 første ledd første punktum, foreligger «hjemmel i lov eller i forskrift gitt i medhold av lov». Dersom en trener bytter idrettslag, er det naturlig at det samme utgangspunktet gjør seg gjeldende. Dette er fordi de ulike idrettslagene representerer ulike organisasjoner.²¹⁷ NIF tolker regelverket tilsvarende.²¹⁸

---

²¹² Helgeland (2018, s. 255). [Referert i Myhrer & Holmboe (2018, s. 52)].

²¹³ Hjemmel til å kreve politiattest av lærere følger av lov 17. juli 1998 nr. 61 om grunnskolen og den vidaregåande opplæringa (opplæringslova) § 10-9.

²¹⁴ Politiregisterforskriften § 34-1.

²¹⁵ Norges Idrettsforbund (2019, s. 2).

²¹⁶ For eksempel ved tilsetting som lærer følger dette av forskrift 23. juni 2006 nr. 724 til opplæringslova § 15-1 tredje ledd.

²¹⁷ Se punkt 3.1.1.

²¹⁸ Norges Idrettsforbund (u.å.). *Hvordan søker jeg om politiattest?* (Hentet 10.02.23).

4.2.2 Samme idrettslag

Det blir mer problematisk, dersom det er snakk om samme idrettslag. Dersom treneren forblir i samme stilling i idrettslaget, åpner verken politiregisterforskriften eller politiregisterloven for en ny rett til å kreve politiattest.²¹⁹ Politiet har lagt til grunn, på deres side, at opphold i arbeidet og endrede arbeidsoppgaver kan utløse nytt krav om politiattest.²²⁰ Tilsvarende har også politiattestkontoret lagt til grunn i saksbehandlingen sin.²²¹ Etter følgende saksbehandling, kan ny politiattest kreves «dersom personen skal tilsettes i ny stilling eller et nytt verv, eller at vedkommende får endrede arbeidsoppgaver».²²²

Når adgangen derimot kan påberopes, har det foreligget uenigheter om i praksis. På den ene siden mener Norges Idrettsforbund at politiregisterforskriften § 34-1 må forstås slik at «et idrettslag står fritt til å velge å kreve fremleggelse av politiattest hver gang idrettslaget tildeler en ny oppgave til en person, forutsatt at vilkårene for å innhente politiattest foreligger».²²³ Politiattestkontoret mener på den andre siden at «overgang fra en enhet i et idrettslag til en annen eller en endring av aldersgruppe ikke kan anses som endrede oppgaver i denne forstand».²²⁴ Den samme forståelsen av bestemmelsen hadde Politidirektoratet, og de konkluderte med at idrettslag ikke har fri adgang til å kreve politiattest når ny oppgave tildeles i det samme laget.²²⁵

Her legges det til grunn at det er tolkningen til politiattestkontoret som vektlegges, ettersom det er vedkommende som har ansvar for saksbehandlingen av politiattester, og det er følgende tolkning Politidirektoratet har lagt til grunn.²²⁶

Vurdering av tolkningene

Det kan derimot spørres om ikke tolkningen politiattestkontoret og Politidirektoratet har lagt til grunn er for streng. I begrunnelsen til hvorfor overgang og endring av aldersgrupper ikke anses som endrede oppgaver, benyttet politiattestkontoret seg av en sammenligning med

---

²¹⁹ Det understrekes i Ot.prp. nr. 108 (2008-2009) s. 184 at det ikke finnes en «generell regel som hjemler utstedelse av fornyet politiattest».

²²⁰ Politiet (u.å.). *Kreve politiattest eller fornyet vandelskontroll*. (hentet 31.01.23).

²²¹ Politidirektoratet (2018, s. 3).

²²² Samme sted.

²²³ Norges Idrettsforbund (2018, s. 2).

²²⁴ Politiattestkontoret (2018) <Brev til Norges Idrettsforbund, 02.01.2018>. [Referert i Politidirektoratet (2018, s. 2)].

²²⁵ Politidirektoratet (2018, s. 5).

²²⁶ Samme sted.

«lærer som bytter fra å være norsklærer til gymlærer, eller bytter klassetrinn».²²⁷

Politidirektoratet la til grunn en tilsvarende tolkning, og hevdet at likebehandlingsprinsippet tilsvarte at «gjeldende regelverk på området må følges opp likt i for alle som søker politiattest».²²⁸

Idrettslagets struktur skiller seg klart fra strukturen til skolen.²²⁹ Det vil derfor være feil å påberope likebehandlingsprinsippet, ettersom det her ikke dreier seg om like tilfeller. For det første kan spennet i aldersgrupper innad i et idrettslag være mye større enn tilfellet på en skole. Det vil for eksempel være et sterkere behov for ny politiattest der en trener jobbet med 17-åringer og får ny jobb med barn under 6 år, enn for en barneskolelærer å skifte trinn fra 7. klasse til 1. klasse. For det andre vil spennet i arbeidsoppgaver kunne være større fra en enhet til en annen, i idrettslaget, enn det som er tilfellet ved overføring mellom fag i skolen. Formålet bak politiregisterforskriften § 34-1, det vil si hensynet til kriminalitetsbekjempelse,²³⁰ vil også gjøres gjeldende ved overføring til andre enheter og aldersgrupper i idrettslaget.

Det kan virke uheldig at uttalelsen, gitt av politidirektoratet i brevet, trekker i retning av å gjelde generelt.²³¹ Om overføring til andre aldersgrupper eller mellom enheter, innad i samme idrettslag, tilsvarer endrede arbeidsgrupper burde heller blitt vurdert konkret i hvert tilfelle.

4.3 Problemet som oppstår og løsningen

Dersom det ikke foreligger mulighet til å rette krav om fornyet politiattest, kan det oppstå uheldige situasjoner, der trenere utfører handlinger som er omfattet av politiregisterloven § 39, uten at idrettslaget får kjennskap til følgende. På bakgrunn av dette anbefalte politiregisterutvalget, i arbeidet med ny politiregisterlov, at «det i politiregisterloven skal hjemles en generell rett til å kunne innhente fornyet attest uten at dette fremgår av hjemmelsgrunnlaget for attesten».²³² Justis- og politidepartementet la derimot til grunn at følgende ikke var ønskelig.²³³ Bakgrunnen for dette var at det blant annet ville resultere i en

---

²²⁷ Politiattestkontoret (2018) <Brev til Norges Idrettsforbund, 02.01.2018>. [Referert i Politidirektoratet (2018, s. 2)].

²²⁸ Politidirektoratet (2018, s. 5).

²²⁹ Se punktene 4.1.2 og 5.7.3.

²³⁰ Se punkt 2.3.

²³¹ Se Politidirektoratet (2018, s. 5).

²³² Ot.prp. nr. 108 (2008-2009) s. 184.

²³³ Samme verk s. 185.

«ressurskrevende ordning».²³⁴ For å møte forslaget ble det derimot foreslått, og senere vedtatt, en hjemmel i § 43 som åpner for at «nye eller oppdaterte opplysninger kan utleveres etter utstedelse av politiattest».²³⁵ Spørsmålet er om ordningen er tilstrekkelig til å løse problemene som oppstår.

---

²³⁴ Samme sted.

²³⁵ Samme verk s. 186.

5 Fornyhet vandelskontroll

5.1 Generelt

Reglene om fornyet vandelskontroll gir idrettslaget en adgang til å få utlevert «nye eller oppdaterte opplysninger etter at politiattest er utstedt».²³⁶ Hovedhensynet bak bestemmelsen var et ønske om en sikkerhetsventil, for tilfellene hvor mistanke om involvering i straffbar handling, dom eller lignende kom etter at vedkommende leverte politiattest.²³⁷

5.2 Hjemmel

Idrettslagets hjemmel til å få utlevert nye opplysninger følger av politiregisterloven § 43. Hvordan kravet skal fremsettes reguleres ikke direkte av ordlyden etter § 43, men politiregisterforskriften § 35-2 kan leses slik at utlevering skjer etter begjæring fra laget.²³⁸ I likhet med politiregisterforskriften § 35-2, gir også de resterende bestemmelsene, etter forskriftens kapittel 35, utdypende regler om hvordan kontrollen skal gjennomføres.²³⁹ De neste punktene tar for seg vilkårene som må være oppfylt, for at idrettslaget skal kunne kreve utlevering av «nye opplysninger» etter politiregisterloven § 43.

5.2.1 Tidligere levert politiattest

For det første stilles det krav om at idrettslaget tidligere har fått utlevert politiattest. Generelt kan dette forstås av ordlyden «fornyhet» vandelskontroll. Kravet kan også leses av ordlyden til bestemmelsene, henholdsvis «tidligere utstedt politiattest» etter politiregisterloven og «opprinnelig utstedt politiattest» etter politiregisterforskriften.²⁴⁰ At kravet er grunnleggende for bruk av politiregisterloven § 43 er lagt til grunn i forarbeidene.²⁴¹ Ordlyden etter bestemmelsene stiller verken krav om at idrettslaget må ha politiattesten liggende eller tilgjengelig.

---

²³⁶ Overskriften til politiregisterloven § 43.

²³⁷ Ot.prp. nr. 108 (2008-2009) ss. 185-186.

²³⁸ Myhrer & Holmboe (2018, s. 143).

²³⁹ PRE-2013-09-20-1097 merknad til kapittel 35 (punkt 5.8.8). Se punkt 1.2.1.

²⁴⁰ Henholdsvis politiregisterloven § 43 første ledd første punktum og politiregisterforskriften § 35-1 første ledd.

²⁴¹ Ot.prp. nr. 108 (2008-2009) på ss. 186 og 315.

5.2.2 Tilstedeværelse av opprinnelige vilkår

Videre er det et vilkår at idrettslaget fremdeles innfrir vilkårene som måtte foreligge ved utstedelse av den opprinnelige politiattesten.²⁴² Dette medfører at treneren det kreves kontroll av fremdeles har stillingen, omfattet av politiregisterforskriften § 34-1.²⁴³ Her er det greit å bemerke seg at overganger mellom forskjellige enheter og aldersgrupper, i laget, som nevnt i punkt 4.2.2, etter gjeldende rett, ikke vil tilsvare endringer i arbeidsoppgaver.²⁴⁴ Dette medfører at treneren vil ha den samme stillingen, som omfattet av politiregisterforskriften § 34-1, selv om vedkommende nå arbeider med andre barn eller aldersgrupper enn det han gjorde da politiattest først ble krevd. Etter politiregisterforskriften § 35-1 er vilkåret gjennomgått i dette punktet ett av to helt nødvendige vilkår som må være oppfylt for at idrettslaget skal kunne kreve fornyet vandelskontroll.²⁴⁵

5.2.3 Identisk mottaker

Det andre nødvendige vilkåret, etter § 35-1 første ledd, er at «brukeren», som omtalt i politiregisterloven § 43, må være «identisk med mottakeren av den opprinnelige politiattesten».²⁴⁶ Det følger av politiregisterforskriften § 28-3 nr. 5 at det med «bruker» menes «tidligere mottaker av politiattest som kan be om fornyet vandelskontroll». Videre presiserer bestemmelsens nr. 4 at det med «mottaker av politiattest» menes «den som kan kreve fremlagt politiattest». Selv om det er treneren som må fremsette begjæring om politiattest, er det idrettslaget som kan kreve den fremlagt.²⁴⁷ Det vil derfor være idrettslaget som er «bruker» og «mottaker av politiattest» etter politiregisterforskriften § 28-3 nr. 5 og 4. Vilkåret om identisk mottaker etter politiregisterforskriften § 35-1 første ledd vil derfor være innfridd så lenge det er det samme idrettslaget som rettet krav om politiattest som nå krever fornyet vandelskontroll.

---

²⁴² Politiregisterloven § 43 første ledd første punktum.

²⁴³ Hva slags stilling det her er snakk om gjennomgås i punkt 3.1.2.

²⁴⁴ Politiattestkontoret (2018). [Referert i Politidirektoratet (2018, s. 2)] og lagt til grunn av Politidirektoratet (2018, s. 5).

²⁴⁵ Jf. ordlyden «kan bare finne sted dersom (...)» etter politiregisterforskriften § 35-1. At vilkårene er absolutte understrekes også i PRE-2013-09-20-1097 merknad til §35-1 (punkt 7.8.8).

²⁴⁶ Politiregisterforskriften § 35-1 første ledd.

²⁴⁷ Henholdsvis politiregisterloven § 44 første ledd og politiregisterforskriften § 34-1. At «brukeren» er den som «kunne kreve politiattest av en søker til en stilling» understrekes også i Holmboe, Lenth & Sæther (2022) § 43 note 1.

5.2.4 Opplysninger

Videre kan idrettslaget, etter politiregisterloven § 43 første ledd første punktum, bare kreve «nye opplysninger av betydning». At opplysningene må være av «betydning» kan sees i sammenheng med bestemmelsens første ledd annet punktum, som understreker at det bare kan gis opplysninger som fremgår av «hjemmelsgrunnlaget for utstedelse av den opprinnelige attesten».²⁴⁸ Dette medfører at idrettslaget ikke kan få andre opplysninger enn de omfattet av politiregisterloven § 39 første ledd, jf. politiregisterforskriften § 34-1.²⁴⁹ Videre trekker ordlyden «nye» i retning av at opplysningene som fulgte av den opprinnelige attesten ikke vil følge av den fornyede vandelskontrollen.

Politiregisterforskriften § 35-3 første ledd annet og tredje punktum regulerer de tilfeller der hjemmelsgrunnlaget har blitt endret siden politiattest ble utsendt. I de tilfeller der politiregisterloven § 39 første ledd har fått tilføyd bestemmelser, vil det ikke kunne gis andre opplysninger enn de som fulgte av den opprinnelige ordlyden.²⁵⁰ Det motsatte gjelder der bestemmelser blir fjernet fra reguleringen etter politiregisterloven § 39. En slik fjerning vil medføre at bestemmelser, som ble tatt ut av § 39, etter ikrafttredelse av endring, ikke lenger omfattes av den fornyede vandelskontrollen.²⁵¹ Begrunnelsen for denne forskjellen er at fjerning av bestemmelser tilsier at brukeren ikke lenger har behov for opplysningene.²⁵²

5.2.5 Holdepunkter for at slike opplysninger foreligger

Til slutt følger det av forarbeidene til politiregisterloven at idrettslaget må ha fått «tilgang til informasjon som gir [laget] grunn til å tro at det foreligger nye opplysninger av betydning for innholdet på politiattesten».²⁵³ Hva som ligger i kravet om «tilgang til informasjon» kan sees på bakgrunn av Justis- og politidepartementets vurdering av fornyet politiattest. Etter forarbeidene ble § 43 gitt for å «ivareta de hensyn som er bakgrunnen for utvalgets forslag om fornyede attester».²⁵⁴ Ett av disse hensynene var ønsket om å fange opp tilfeller der «for eksempel en arbeidsgiver får en begrunnet mistanke [om at opplysninger som nevnt i punkt

---

²⁴⁸ Dette understrekes også i Holmboe, Lenth & Sæther (2022) § 43 note 1.

²⁴⁹ En gjennomgåelse av hvilke bestemmelser som omfattes gis i punkt 3.1.3.

²⁵⁰ Politiregisterforskriften § 35-3 første ledd annet punktum, se også PRE-2013-09-20-1097 merknad til §35-3 (punkt 7.8.8) og Holmboe, Lenth & Sæther (2022) § 43 note 2.

²⁵¹ Politiregisterforskriften § 35-3 første ledd tredje punktum, se også PRE-2013-09-20-1097 merknad til §35-3 (punkt 7.8.8)

²⁵² PRE-2013-09-20-1097 merknad til §35-3 (punkt 7.8.8).

²⁵³ Ot.prp. nr. 108 (2008-2009) s. 315.

²⁵⁴ Samme verk s. 186.

5.2.4. foreligger]». ²⁵⁵ I den kongelige resolusjonen politiregisterforskriften bygger på blir det nevnt et eksempel der en rektor får kjennskap til et rykte om at en ansatt har fått en siktelse dekt av hjemmelsgrunnlaget. ²⁵⁶ Uttalelsene trekker i retning av at begrunnet mistanke og rykter vil være tilstrekkelig til å innfri vilkåret om «informasjon som gir (...) grunn til å tro at det foreligger nye opplysninger av betydning». ²⁵⁷

5.3 Terskelen for å anvende § 43

At ledelsen i idrettslaget har en grunnnet mistanke eller får kjennskap til rykter, og at dette er tilstrekkelig til å anvende politiregisterloven § 43, trekker i retning av at terskelen for å anvende bestemmelsen er lav. Et problem som kan oppstå er derimot at det kan være vanskelig å påvise at laget har fått tilgang til slik informasjon. Politiregisterloven § 43 stiller derimot ingen krav om begrunnelse for gjennomføring av fornyet vandelskontroll. ²⁵⁸ Vilkåret om mistanke, etter forarbeidene, blir heller ikke praktisert strengt, og det vil derfor være tilstrekkelig at idrettslaget henviser til at de har fått kjennskap til slik informasjon. ²⁵⁹

Det foreligger, allikevel, en viss terskel for å anvende politiregisterloven § 43. Dette må sees på bakgrunn av at bestemmelsen ikke er ment å åpne for rutinemessig sjekk av ansatte. ²⁶⁰ Som nevnt i punkt 4.3, ble bestemmelsen gitt som et alternativ til fornyet politiattest, fordi en slik adgang ville bli for ressurskrevende. ²⁶¹ Det ville virke mot departementets hensikt at fornyet vandelskontroll fikk samme anvendelse som den avskårede adgangen til fornyet politiattest. Det er dessuten understreket i politiregisterforskriften § 35-1 annet ledd, at kontroll bare kan skje for «enkeltpersoner» og ikke for «grupper personer». Dersom idrettslaget, ofte og gjentatt, fremmer begjæring om fornyet vandelskontroll av sine trenere, må det antas at politiet kan reise spørsmål. ²⁶²

---

²⁵⁵ Samme verk s. 185.

²⁵⁶ PRE-2013-09-20-1097 merknad til §35-2 (punkt 7.8.8).

²⁵⁷ Ot.prp. nr. 108 (2008-2009) s. 315.

²⁵⁸ Myhrer & Holmboe (2018, s. 53).

²⁵⁹ Dette understreker Johansen (2023).

²⁶⁰ Understreket i Interdepartemental arbeidsgruppe (2019, s. 10). At bestemmelsen ikke var ment å medføre «rutinemessig «vasking» av lister» understrekes også i Ot.prp. nr. 108 (2008-2009) s. 186. Bakgrunnen for dette var at Justis- og politidepartementet ikke anså det som en «hensiktsmessig måte å drive vandelskontroll på», jf. samme sted.

²⁶¹ Ot.prp. nr. 108 (2008-2009) ss. 185-186.

²⁶² Myhrer & Holmboe (2018, s. 53).

5.4 Vilkår innfridd

5.4.1 Fremsettelse av begjæring

Dersom idrettslaget får tilgang til slik informasjon gjennomgått i punkt 5.2.5, og de resterende vilkårene, som gjennomgått, er innfridd, kan idrettslaget rette begjæring om fornyet vandelskontroll etter politiregisterloven § 43. Begjæringen kan rettes «skriftlig eller muntlig».²⁶³ Under høringen av politiregisterforskriften var Politidirektoratet kritisk til at begjæringen kunne skje muntlig.²⁶⁴ Begrunnelsen for at det ble åpnet for muntlig begjæring var derimot fordi det vil være en «unødvendig belastning for den det gjelder [her: treneren] at slike opplysninger verserer i politiets arkiver».²⁶⁵ Adgangen til muntlig begjæring er dessuten «forutsatt i forarbeidene til politiregisterloven».²⁶⁶

5.4.2 Svar på begjæring

Politiets tilbakemelding på begjæringen vil avhenge av om det foreligger nye opplysninger eller ikke. Dersom det ikke foreligger opplysninger som nevnt i punkt 5.2.4, skal idrettslaget gis beskjed om følgende.²⁶⁷ Slik beskjed kan gis «skriftlig eller muntlig».²⁶⁸ Treneren vil i slike situasjoner ikke bli varslet om at det har blitt krevd vandelskontroll eller resultatet av denne kontrollen.²⁶⁹ Begrunnelsen for dette er at «§ 43 i seg selv informerer de berørte om at det kan forekomme kontakt mellom mottaker av politiattest og politiet»,²⁷⁰ og fordi fremgangsmåten er i «samsvar med departementets forslag til den generelle bestemmelsen om informasjonsplikt i § 48».²⁷¹ Annerledes er situasjonen der nye opplysninger kommer frem etter utført kontroll. Slike opplysninger skal leveres til både laget og treneren. Dette kommer frem i politiregisterloven § 43 annet ledd første punktum, der det presiseres at treneren «snarest mulig» skal varsles om at «nye opplysninger» er levert til idrettslaget. Det samme

---

²⁶³ Politiregisterforskriften § 35-2 første punktum.

²⁶⁴ PRE-2013-09-20-1097 høring til kapittel 35 (punkt 5.8.8.2).

²⁶⁵ Samme verk merknad til §35-2 (punkt 7.8.8).

²⁶⁶ Forutsatt i Ot.prp. nr. 108 (2008-2009) s. 185-186, jf. PRE-2013-09-20-1097 merknad til §35-2 (punkt 7.8.8).

²⁶⁷ Politiregisterloven § 43 annet ledd annet punktum.

²⁶⁸ Politiregisterforskriften § 35-3 annet ledd annet punktum.

²⁶⁹ Samme bestemmelse annet ledd siste punktum. Følgende understrekes også i Holmboe, Lenth & Sæther (2022) § 43 note 3.

²⁷⁰ Ot.prp. nr. 108 (2008-2009) s. 186.

²⁷¹ Samme sted.

understrekes i politiregisterforskriften § 35-3 annet ledd første punktum, der det står at treneren har krav på kopi av opplysningene som ble utlevert til idrettslaget.

5.5 Virkningen av at det foreligger opplysninger

Når idrettslaget får tilgang til opplysninger etter en vandelskontroll, er spørsmålet hva de kan gjøre med følgende. Som nevnt gjelder det som et utgangspunkt at trenere med anmerkning, omfattet av politiregisterloven § 39, bør utelukkes fra stillinger med barn og personer med utviklingshemming for å skjerme de sistnevnte gruppene mot overgrep.²⁷² Dette utgangspunktet er også viktig for å innfri kravene som både det nasjonale og internasjonale lovverket stiller.²⁷³ Utgangspunktet kan også, som nevnt i punkt 3.4, leses av Idrettsstyrets vedtak i sak 185. I vedtaket blir det presisert at man ikke kan jobbe som trenere dersom man har anmerkning på politiattesten.²⁷⁴ Samme utgangspunkt vil også være naturlig å lese av NIFs egne barnerettigheter, punkt 1, som understreker at alle barn «har rett til å delta i et trygt treningsmiljø».²⁷⁵ Det vil derfor være ønskelig å utestenge trenere med anmerkninger. Virkningen av en anmerkning reguleres derimot ikke av verken politiregisterloven § 43 eller politiregisterforskriften kapittel 35.

5.5.1 Sammenligning med politiattest

Siden politiregisterforskriften § 34-1 og politiregisterloven § 43 er ment å ivareta de samme hensynene,²⁷⁶ er det naturlig å tenke at en anmerkning ved fornyet vandelskontroll, etter § 43, vil ha samme virkning som politiattest etter politiregisterforskriften § 34-1.²⁷⁷ Myhrer og Holmboe understreker derimot at dette ikke uten videre er tilfellet.²⁷⁸ Begrunnelsen for dette er stillingsvernet gitt i lov 17. juni 2005 nr. 62 om arbeidsmiljø, arbeidstid og stillingsvern mv. (arbeidsmiljøloven).²⁷⁹ Om anmerkningen skal lede til oppsigelse «må vurderes konkret».²⁸⁰

---

²⁷² Holmboe (2009, s. 481) og politiregisterloven § 37 første ledd nr. 3 og 4. Se punkt 3.4.

²⁷³ Se punkt 2.2 og følgende.

²⁷⁴ Norges Idrettsforbund (2017a) Sak 185, vedtak, punkt 2.

²⁷⁵ Norges Idrettsforbund (vedtatt 2007, revidert 2019, s. 5).

²⁷⁶ Ettersom politiregisterloven § 37 første ledd nr. 3 og 4 angir formålene som berettiger bruk av begge hjemler.

²⁷⁷ Hvilken virkning anmerkninger på politiattest etter politiregisterforskriften § 34-1 har omtales i punkt 3.4.

²⁷⁸ Myhrer & Holmboe (2018, s. 54).

²⁷⁹ Samme sted. At idrettslaget er bundet av reglene i arbeidsmiljøloven understrekes også i Kjenner (2018, s. 37).

²⁸⁰ Myhrer & Holmboe (2018, s. 54).

5.5.2 Sondringen mellom frivillige og ansatte trenere

Holmboe understreker at det må skilles mellom frivillige og ansatte trenere, ved vurderingen av anmerkningens betydning.²⁸¹ For lønnede trenere vil de nevnte reglene, etter arbeidsmiljøloven, være av betydning. I forhold til frivillige trenere må det foretas konkrete vurderinger.²⁸² Momenter av betydning i sistnevnte vurdering kan være hvilket nivå organisasjonsleddet som traff beslutningen har, om vervet har en tidsbegrensning, hvilken rolle vedkommende har og eventuelt om det er fastsatt funksjonstid.²⁸³

5.5.3 Forholdet til arbeidsmiljøloven

For lønnede trenere vil arbeidsmiljøloven være av betydning.²⁸⁴ Dette er et naturlig utgangspunkt, ettersom det vil være mer inngripende å miste en stilling man har hatt, enn kun muligheten til å få en stilling man har søkt på. For lønnede stillinger vil treneren også i de fleste tilfeller være avhengig av lønningen. Det vil derfor være svært tyngende om idrettslag, uten hjemmel, kan avskjedige ansatte.

På den andre siden vil det stride mot rettsvernet til mindreårige og personer med utviklingshemming at slike trenere får bli i stillingen.²⁸⁵ Mindreåriges og personer med utviklingshemmings rett til beskyttelse er, som nevnt i punkt 4, en kontinuerlig rett. Det vil derfor være urimelig at treneren, som har gjort seg skyldig i forhold dekt av politiregisterloven § 39, får bli i stillingen og utgjøre en risiko for at slike urettmessige forhold skjer igjen. Det er derfor viktig at arbeidsmiljøloven åpner for muligheter til å foreta avskjedigelser eller lignende tiltak.

Hvilke virkemidler arbeidsmiljøloven åpner for har blitt kommentert på i en veileder utarbeidet for å håndtere saker hvor det mistenkes at ansatt har seksuelt overgrepet seg over barn.²⁸⁶ I veilederen understrekes det at den kan «være til nytte for idrettslag».²⁸⁷ Virkemidlene som trekkes fram er, blant annet, avskjed, oppsigelse og suspensjon.²⁸⁸ Disse

---

²⁸¹ Holmboe (2009, s. 481).

²⁸² Samme sted.

²⁸³ Samme sted.

²⁸⁴ Samme sted.

²⁸⁵ Hvilket rettsvern det her er snakk om gjennomgås i punkt 2.2.

²⁸⁶ Utdannings- og forskningsdepartementet & Barne- og familiedepartementet (2002, s. 26.).

²⁸⁷ Samme verk s. 7.

²⁸⁸ Samme verk s. 26.

virkemidlene følger av arbeidsmiljøloven kapittel 15, og at virkemidlene vil ha betydning for idrettslaget understrekes også av Kjenner.²⁸⁹

Det grunnleggende for alle tre alternativene er at spørsmålet om bruk av virkemiddelet «så langt det er praktisk mulig [skal] drøftes med arbeidstaker».²⁹⁰ For tilfeller der det kun foreligger mistanke, det vil si før resultatet av politiregisterloven § 43 foreligger, kan suspensjon etter arbeidsmiljøloven § 15-13 vurderes.²⁹¹ Dersom det påvises at straffbare forhold foreligger, vil det bli snakk om oppsigelse eller avskjed. Ettersom idrettslaget stiller krav om ren politiattest,²⁹² vil anmerkninger etter politiregisterloven § 43 utgjøre en oppsigelsesgrunn. Ved grovere tilfeller vil også avskjed kunne vurderes etter arbeidsmiljøloven § 15-14. Formkravene, etter arbeidsmiljøloven § 15-4, gjelder ved alle tre virkemidlene.²⁹³

5.6 Tilfellet hvor vilkårene ikke er innfridd

Til nå har fokuset vært tilfellene der vilkårene, etter politiregisterloven § 43, har vært oppfylt, men hva er situasjonene når dette ikke er tilfellet? Dersom det ikke har blitt utsendt politiattest, slik adgangen til politiregisterloven § 43 forutsetter,²⁹⁴ må idrettslaget kreve en slik attest før fornyet vandelskontroll kan gjennomføres. De samme anmerkningen vil derimot følge enten det er snakk om fornyet vandelskontroll etter politiregisterloven § 43 eller politiattest etter politiregisterforskriften § 34-1,²⁹⁵ og vilkåret er dermed ikke problematisk. Videre medfører formuleringen etter politiregisterforskriften § 35-1 første ledd at fornyet vandelskontroll ikke kan finne sted dersom vilkårene gjennomgått i punkt 5.2.2 og 5.2.3 ikke er oppfylt.²⁹⁶

Dersom de resterende vilkårene er innfridd, men idrettslaget ikke har holdepunkter for at informasjon som nevnt i punkt 5.2.5 foreligger, vil ikke politiregisterloven § 43 påropes. Dette er fordi bestemmelsen er formulert på en slik måte at idrettslaget ikke kan anvende den,

---

²⁸⁹ Kjenner (2018, ss. 304-307).

²⁹⁰ Arbeidsmiljøloven §§ 15-1 første punktum, 15-14 (2) og 15-13 (4).

²⁹¹ Kjenner (2018, s. 307).

²⁹² Norges Idrettsforbund (2017a) Sak 185, vedtak, punkt 2. Se punkt 3.4 og 5.5.

²⁹³ Arbeidsmiljøloven §§ 15-4, 15-13 (4) og 15-14 (2).

²⁹⁴ Se punkt 5.2.1.

²⁹⁵ Se punkt 5.2.4.

²⁹⁶ Jf. ordlyden «kan bare finne sted dersom (...)» etter politiregisterforskriften § 35-1, se punkt 5.2.2.

med mindre de har kjennskap til slik informasjon.²⁹⁷ I praksis medfører dette at idrettslaget kan ha vanskeligheter med å fange opp trenere som har utført handlinger, som nevnt i politiregisterloven § 39, så lenge treneren utførte handlingen etter at politiattest ble utsendt, og det ikke forelå konkrete holdepunkter for mistanke. Det kan spørres om det finnes alternative løsninger i tilfellene hvor idrettslaget ikke hadde slik mistanke.

5.6.1 Politiets rett til å varsle

En slik alternativ løsning blir kommentert av Myhrer og Holmboe. De understreker at dersom «det ville vært hjemmel for at brukeren av politiattest kunne bedt om oppdaterte opplysninger, må politiet også av eget tiltak kunne orientere brukeren om nye forhold av betydning».²⁹⁸ Hjemmelen til dette følger av politiregisterloven §§ 30 og 31.²⁹⁹ En lignende adgang ble omtalt i forarbeidene til politiregisterloven.³⁰⁰ Forarbeidsuttalelsene trekker derimot i retning av at adgangen omtalt her også forutsatte mistanke, ettersom det ble brukt som eksempel at en rektor, på bakgrunn av mistanke eller bekymring, «kunne kontakte politiet for dermed å få bekreftet eller avkrefte mistanken».³⁰¹ Norges Idrettsforbund har uttalt at politiet ikke benytter seg av hjemmelen til å varsle.³⁰² Bakgrunnen for dette er at politiet ikke har tilgang til et register over personer med aktive verv i idrettslag i regi av Norges Idrettsforbund.³⁰³ Seksjon for seksuallovbrudd ved Kripos understreker videre at slik varsling forutsetter «at enten siktede, fornærmede eller andre opplysninger i saken, gir politiet informasjon om slike verv».³⁰⁴

5.7 Godt alternativ til fornyet politiattest?

5.7.1 Innledning

Som nevnt i punkt 4.3 er adgangen til å kreve nye opplysninger, etter politiregisterloven § 43, ment å være et alternativ til fornyet politiattest, ettersom sistnevnte ordning ville være for

---

²⁹⁷ Se punkt 5.3.

²⁹⁸ Myhrer & Holmboe (2018, s. 53).

²⁹⁹ Holmboe, Lenth & Sæther (2022) § 43 note 1.

³⁰⁰ Ot.prp. nr. 108 (2008-2009) s. 185.

³⁰¹ Samme sted.

³⁰² Norges Idrettsforbund (2022) sak 103 og Bentsen, Brevik, Hussain, & Ekeland (2020).

³⁰³ Dette understreker Øvregård (2023). Følgende problematiseres i punkt 5.7.3.

³⁰⁴ Seksjon for seksuallovbrudd, Kripos (2023).

ressurskrevende.³⁰⁵ Spørsmålet blir om fornyet vandelskontroll er et godt alternativ til fornyet politiattest.

5.7.2 Justis- og Politidepartementets syn på bestemmelsen

En av begrunnelsene bak politiregisterloven § 43 var at bestemmelsen omfatter «potensielt alvorlige situasjoner som man bør ha rutiner for å håndtere».³⁰⁶ Justis- og politidepartementet la til grunn at politiet, etter taushetspliktsbestemmelsene, allerede hadde en adgang til å utlevere slike opplysninger, men fant det «likevel hensiktsmessig å regulere disse tilfellene særskilt».³⁰⁷ Begrunnelsen for dette var at politiregisterloven § 43 ville gi «bedre forutsigbarhet»,³⁰⁸ ettersom bestemmelsen «klargjør hvilken type opplysninger som kan utleveres i forbindelse med fornyet vandelskontroll».³⁰⁹ Videre la de til grunn at bestemmelsen ikke medførte «et betydelig inngrep i den berørtes personvern»,³¹⁰ ettersom politiattestordningen stiller såpass strenge krav til den som ansettes at det forventes at treneren selv varsler om relevante forhold som inntreffer etter ansettelse.³¹¹

5.7.3 Problematikken

Selv om departementet vurderte politiregisterloven § 43 som hensiktsmessig ved vedtakelse, kan det spørres om bestemmelsen faktisk har fått den betydning departementet forutsatte at den skulle ha.³¹² Bestemmelsen, og politiattestordningen generelt, har ved en rekke anledninger vært oppe til Stortinget. Av spesiell interesse her er Innstilling 370 S (2021-2022) og Innstilling 210 S (2020-2021). I førstnevnte innstilling kom et mindretall med uttalelser om at det var «god grunn til å se nærmere på om § 43 i politiregisterloven er hensiktsmessig».³¹³ Bakgrunnen for dette var høringsuttalelser fra Røde Kors og NIF, som understreker at det er problematisk at man ikke kan kreve fornyet politiattest.³¹⁴

---

³⁰⁵ Ot.prp. nr. 108 (2008-2009) ss. 185-186.

³⁰⁶ Samme verk s. 185, se også s. 186.

³⁰⁷ Samme verk s. 186.

³⁰⁸ Samme sted.

³⁰⁹ Samme sted.

³¹⁰ Samme sted.

³¹¹ Samme sted.

³¹² Samme sted.

³¹³ Innst.370 S (2021-2022) s. 3.

³¹⁴ Samme sted.

Det samme ble problematisert av flertallet i Innstilling 210 S (2020-2021).³¹⁵ Flertallet viser her til høringsuttalelser fra forskjellige organisasjoner, inkludert NIF.³¹⁶ Blant annet påpekes det at ordningen, slik den er i dag, medfører at personer som har fremvist attest «kan være borte fra hjemstedet og fra idrettslaget sitt i mange år for så å komme tilbake og gjenoppta funksjoner som krever politiattest (...) uten at idrettslaget får anledning til å få en fornyet attest ved en slik ny oppgave».³¹⁷ Ved et eventuelt opphold foreligger det heller ikke i dag en ordning som gjør at politiet, i mellomtiden, varsler laget.³¹⁸ Dette medfører at trenere, som tidligere har jobbet i idrettslaget, kan komme tilbake i jobben med anmerkninger omfattet av politiregisterloven § 39 og bli i stillingen, så lenge idrettslaget ikke får mistanke om forholdene. Idrettslagene vil, i slike situasjoner, ha større vanskeligheter med å fange opp informasjon som nevnt i punkt 5.2.5, ettersom treneren, ved lovbruddene, ikke var ansatt i stillingen og politiet, i mellomtiden, ikke varsler.³¹⁹ I innstillingen ble det vedtatt at regjeringen må «komme tilbake til Stortinget med en sak om å gjeninnføre en fornyelsesordning for barneomsorgsattest».³²⁰

Uttalelsene fra innstillingene trekker i retning av at politiregisterloven § 43 ikke er et godt alternativ til fornyet politiattest, slik Justis- og politidepartementet hevdet i forarbeidene til politiregisterloven.³²¹

At bestemmelsen ikke er et godt alternativ til fornyet politiattest, kan også sees på bakgrunn av idrettslagets bruk av politiregisterloven § 43. Som nevnt i punkt 1.1, viser praksis at idrettslag sjeldent tar bestemmelsen i bruk.³²² Norges Idrettsforbund har gått ut i media og sagt at de er klar over hjemmelen, men understreker at det er situasjonene som ligger utenfor dette, hvor det «ikke er mistanke [at] behovet for å innhente politiattest er størst».³²³ Utover det som nevnes om opphold i stilling i Innstilling 210 S (2020-2021), har Norges

---

³¹⁵ Innst.210 S (2020-2021) s. 3.

³¹⁶ Samme sted.

³¹⁷ Samme sted. Se NIFs tilsvarende uttalelse i Norges Idrettsforbund (2019, s. 2).

³¹⁸ Innst.210 S (2020-2021) s. 3. Se også punkt 5.6.1.

³¹⁹ Samme verk s. 3, Norges Idrettsforbund (2022) sak 103 og Bentsen, Brevik, Hussain, & Ekeland (2020), se punkt 5.6.1.

³²⁰ Innst.210 S (2020-2021) s. 4, vedtak I. Vedtaket er «under behandling», jf. Meld. St. 4 (2022-2023) s. 85.

³²¹ Ot.prp. nr. 108 (2008-2009) s. 186.

³²² Dette understreker rådgiver ved Norges Idrettsforbund, Øvregård (2023) og juridisk rådgiver ved Finnmark politidistrikt, Johansen (2023).

³²³ Bentsen, Brevik, Hussain, & Ekeland (2020).

Idrettsforbund også påpekt utfordringer knyttet til oppbevaring av personopplysninger og idrettslagets struktur.³²⁴

For det første gjør politiregisterforskriften § 37-2 det problematisk at politiattest blir avslått etter at det har vært opphold i trenerstillingen. Etter bestemmelsens annet punktum kan ikke idrettslaget oppbevare politiattesten «utover det tidspunkt vedkommende slutter i den stillingen som ga grunnlaget for vandelskontroll». I de tilfellene hvor treneren sier opp stillingen og kommer tilbake igjen, vil idrettslaget, på bakgrunn av politiregisterforskriften § 37-2, ikke ha en rett til å oppbevare politiattesten i mellomtiden. Som nevnt tidligere vil heller ikke idrettslaget ha anledning til å få en «fornytt attest ved en slik ny oppgave».³²⁵ Dette medfører at idrettslag blir sittende med treneren uten politiattester. Problemet vil ikke kunne løses ved bruk av politiregisterloven § 43, ettersom den ligger utenfor mistanke-tilfellene.

For det andre er Idrettslag, som nevnt i punkt 4.1.2, gjerne «små frivillige organisasjoner med tillitsvalgte politiattestansvarlige som sjelden blir lenge med samme oppgave».³²⁶ Dette kan også by på utfordringer som ikke kan løses ved bruk av politiregisterloven § 43. For det første kan idrettslag ha dårlig oversikt over «hvem som har fremlagt politiattest».³²⁷ For det andre kan idrettslag ha større vanskeligheter enn andre arbeidsplasser til å fange opp informasjon som aktualiserer politiregisterloven § 43. Som understreket av Nielsen, i et debattinnlegg, har idretten en helt annen kontakt og oppfølging av sine trenere, enn hva som er normalt i den typiske relasjonen mellom arbeidsgiver og arbeidstaker.³²⁸ Det vil være vanskeligere for styret i et idrettslag å plukke opp mistanke knyttet til trenere de kanskje møter ett par ganger i året, i et felles møte eller i en medarbeidersamtale, enn det for eksempel vil være for en rektor som møter lærerne sine daglig.

5.7.4 Oppsummering

Problematikken tatt opp i punkt 5.7.3 trekker i retning av at politiregisterloven § 43 ikke er tilstrekkelig til å fange opp alle tilfellene som hadde vært dekt av en adgang til fornytt politiattest. Dette innebærer at politiregisterloven § 43 ikke har den virkningen Justis- og

---

³²⁴ Norges Idrettsforbund (2019, s. 2).

³²⁵ Innst.210 S (2020-2021) s. 3 og Norges Idrettsforbund (2019, s. 2).

³²⁶ Norges Idrettsforbund (2019, s. 2).

³²⁷ Samme sted.

³²⁸ Nielsen (2023).

politidepartementet forutsatte den skulle ha.³²⁹ Videre innebærer det at mindreårige og personer med utviklingshemming ikke får den beskyttelsen det nasjonale og internasjonale lovverket stiller krav om.³³⁰

---

³²⁹ Ot.prp. nr. 108 (2008-2009) s. 186.

³³⁰ Se punkt 2.2 og følgende.

6 Avslutning

Det er en forutsetning at idretten skal være et trygt møtepunkt. Politiattestordningen er et viktig virkemiddel for å bidra til denne tryggheten. Ordningen har som formål å hindre at uskikkede personer får jobbe med barn og personer med utviklingshemming, samtidig som den skal innfri tillit til trenere som får slike jobber.³³¹

Etter at politiattest er utsendt, følger idrettslagets hjemmel til å kunne få «utlevert nye opplysninger» av politiregisterloven § 43. Det er en forutsetning for slik utlevering at vilkårene bestemmelsene, forarbeidene og politiregisterforskriften kapittel 35 oppstiller er oppfylt. Vilårene innebærer at det tidligere må ha blitt levert politiattest, at vilårene som måtte foreligge for å kreve følgende fremdeles er innfridd, at mottakeren av opplysningene etter politiregisterloven § 43 er den samme som mottok politiattest og at idrettslaget har holdepunkter for at ny informasjon foreligger.³³²

Ettersom politiregisterloven § 43 stiller krav om konkrete holdepunkter, utelukker det at idrettslaget får kjennskap til lovbrudd i en rekke tilfeller. Dette har blitt problematisert i teorien. Det kan derfor spørres om politiattestordningen, slik den er i dag, innfrir kravet barn og personer med utviklingshemming har på beskyttelse.

---

³³¹ Politiregisterloven § 37 første ledd nr. 3 og 4. Se også Holmboe (2009, s. 481).

³³² Henholdsvis politiregisterloven § 43 første ledd første punktum, politiregisterforskriften § 35-1 første ledd og Ot.prp. nr. 108 (2008-2009) s. 315.

Litteraturliste

Norske lover

Arbeidsmiljøloven	Lov 17. juni 2005 nr. 62 om arbeidsmiljø, arbeidstid og stillingsvern mv.
Grunnloven	Lov 17. Mai 1814, Kongerikets Norges Grunnlov.
Helse- og omsorgstjenesteloven	Lov 24. juni 2011 nr. 30 om kommunale helse- og omsorgstjenester m.m.
Menneskerettsloven	Lov 21. mai 1999 nr. 30 om styrking av menneskerettighetenes stilling i norsk rett.
Opplæringslova	Lov 17. juli 1998 nr. 61 om grunnskolen og den vidaregåande opplæringa.
Personopplysningsloven	Lov 15. juni 2018 nr. 38 om behandling av personopplysninger.
Personopplysningsloven (2000, opphevet)	Lov 14. april 2000 nr. 31 om behandling av personopplysninger.
Politolven	Lov 4. august 1995 nr. 53 om politiet.
Politiregisterloven	Lov 28. mai 2010 nr. 16 om behandling av opplysninger i politiet og påtalemyndigheten.
Straffeloven	Lov 20. mai 2005 nr. 28 om straff (straffeloven).
Straffeloven (1902, opphevet)	Lov 22. mai 1902 nr. 10 om Almindelig borgerlig Straffelov.

Norske forskrifter

Endring i forskrifter om strafferegistrering	Forskrift 22. november 2006 nr. 1292 om endring i forskrifter om strafferegistrering.
Forskrift til opplæringslova	Forskrift 23. juni 2006 nr. 724 til opplæringslova.
Forskrifter om strafferegistrering (1974, opphevet)	Forskrift 20. desember 1974 nr. 4 om strafferegistrering.
Politiregisterforskriften	Forskrift 20. september 2013 nr. 1097 om behandling av opplysninger i politiet og påtalemyndigheten.

Norsk rettspraksis

HR-2010-1776-A

HR-2014-2288-A

HR-2015-206-A (Maria-saken)

HR-2016-2554-P (Holship dommen)

HR-2016-2591-A

HR-2018-104-A

HR-2018-1271-A

HR-2018-699-A

HR-2020-1776-A

Norske forarbeider

- Dokument nr. 12:30 (2011-2012) Grunnlovsforslag fra Per-Kristian Foss, Martin Kolberg, Marit Nybakk, Jette F. Christensen, Anders Anundsen, Hallgeir H Langeland, Per Olaf Lundteigen, Geir Jørgen Bekkevold og Trine Skei Grande om grunnlovfesting av sivile og politiske menneskerettigheter.
- Dokument nr. 16 (2011-2012) Rapport til Stortingets presidentskap fra Menneskerettighetsutvalget om menneskerettigheter i Grunnloven. Rapport fra Menneskerettighetsutvalget om menneskerettigheter i Grunnloven, avgitt 19. desember 2011.
- Dokument nr. 8:136 S (2019-2020) Representantforslag fra stortingsrepresentantene Freddy André Øvstegård, Karin Andersen, Petter Eide, Nicholas Wilkinson, Katrine Boel Gregussen og Mona Fagerås om å utvide barneomsorgsattesten.
- Dokument nr. 8:158 S (2021-2022) Representantforslag fra stortingsrepresentantene Marie Sneve Martinussen, Seher Aydar og Tobias Drevland Lund om å inkorporere FN-konvensjonen om rettighetene til personer med nedsatt funksjonsevne i norsk lovgivning.
- Innst.101 S (2022-2023) Innstilling fra justiskomiteen om Representantforslag fra stortingsrepresentantene Marie Sneve Martinussen, Seher Aydar og Tobias Drevland Lund om å inkorporere FN-konvensjonen om rettighetene til personer med nedsatt funksjonsevne i norsk lovgivning.
- Innst.186 S (2013-2014) Innstilling fra kontroll- og konstitusjonskomiteen om grunnlovsforslag fra Per-Kristian Foss, Martin Kolberg, Marit Nybakk, Jette F. Christensen, Anders Anundsen, Hallgeir H. Langeland, Per Olaf Lundteigen, Geir Jørgen

	Bekkevold og Trine Skei Grande om grunnlovfesting av sivile og politiske menneskerettigheter, med unntak av romertall X og romertall XXIV.
Innst.210 S (2020-2021)	Innstilling fra justiskomiteen om representantforslag om å utvide barneomsorgsattesten.
Innst.239 S (2017–2018)	Innstilling fra justiskomiteen om Samtykke til ratifikasjon av Europarådets konvensjon av 25. oktober 2007 om beskyttelse av barn mot seksuell utnyttning og seksuelt misbruk.
Innst.370 S (2021–2022)	Innstilling fra familie- og kulturkomiteen om Representantforslag fra stortingsrepresentantene Silje Hjemdal, Himanshu Gulati, Per-Willy Amundsen, Sylvi Listhaug og May Helen Hetland Ervik om trygge fritidsaktiviteter.
Innst.42 L (2015-2016)	Innstilling fra justiskomiteen om endringer i politiregisterloven mv. (politiattesthjemler – tilpasninger til ny straffelov).
Meld. St. 4 (2022-2023)	Anmodnings- og utredningsvedtak i stortingssesjonen 2021–2022.
Ot.prp. nr. 108 (2008-2009)	Om lov om behandling av opplysninger i politiet og påtalemyndighetene (politiregisterloven).
Ot.prp. nr. 22 (2008-2009)	Om lov om endringer i straffeloven 20. mai 2005 nr. 28 (siste delproposisjon – slutføring av spesiell del og tilpasning av annen lovgivning).
PRE-2013-09-20-1097	PRE-2013-09-20-1097 Politiregisterforskriften. Kongelig resolusjon. Statsråd Grete Faremo.
Prop.56 LS (2017-2018)	Lov om behandling av personopplysninger (personopplysningsloven) og samtykke til deltakelse i en

beslutning i EØS-komiteen om innlemmelse av forordning (EU) nr. 2016/679 (generell personvernforordning) i EØS-avtalen.

Andre offentlige dokumenter

Arbeidsgruppe nedsatt av Justisdepartementet (2004)

Kleverud, P.; Thune, H. H.; Ness, E. R.; Flatebakken, Å.; Kjørholt, E. S.; Tøien, P.; Thaysen, K.; Svor, M. & Dropuljic, M. (2004). *Forslag til hjemmel for frivillige organisasjoner til å kreve politiattest.*

https://www.regjeringen.no/globalassets/upload/kilde/jd/hdk/2005/0033/ddd/pdfv/257455-frivillige_org.pdf

Interdepartemental arbeidsgruppe (2019)

Barne- og likestillingsdepartementet, Helse- og omsorgsdepartementet, Justis- og beredskapsdepartementet, Kulturdepartementet og Kunnskapsdepartementet (2019). *Politiattest for personer som er i kontakt med mindreårige.*

<https://www.regjeringen.no/contentassets/a425f9cf6d1b423ca7156303aeb9351a/vedlegg-1---rapport-fra-interdepartemental-arbeidsgruppe---politiattest.pdf>

Utdannings- og forskningsdepartementet & Barne- og familiedepartementet (2002)

Utdannings- og forskningsdepartementet & Barne- og familiedepartementet (2002). *Veileder for utarbeidelse av plan for krisehåndtering: Mistanke om ansattes seksuelle overgrep mot barn.*

https://www.regjeringen.no/globalassets/upload/kilde/bfd/bro/2002/0009/ddd/pdfv/166792-veileder_mistanke_om_seksuelle.pdf

Internasjonale traktater og konvensjoner

EMK	Den Europeiske menneskerettighetskonvensjonene, EMK. (1950). <i>Konvensjon om beskyttelse av menneskerettighetene og de grunnleggende friheter</i> . (4-11-1950). [Offisiell norsk oversettelse]. Lovdata. https://lovdata.no/pro/#document/NL/lov/1999-05-21-30/KAPITTEL_2
Europarådets personvernkonvensjon	Europarådets personvernkonvensjon. (1981). <i>Konvensjon om personvern i forbindelse med elektronisk databehandling av personopplysninger ETS nr. 108</i> . (28-01-1981). [Offisiell norsk oversettelse]. Lovdata. https://lovdata.no/pro/#document/TRAKTAT/traktat/1981-01-28-1
FNs barnekonvensjon	FNs barnekonvensjon (1989). <i>FNs konvensjon om barnets rettigheter</i> . (20-11-1989). [Offisiell norsk oversettelse]. Lovdata. https://lovdata.no/pro/#document/NL/lov/1999-05-21-30/KAPITTEL_8
FNs CRPD-konvensjon	FNs CRPD-konvensjon (2006). <i>Konvensjon om rettighetene til mennesker med nedsatt funksjonsevne</i> . (13-12-2006). [Offisiell norsk oversettelse]. Lovdata. https://lovdata.no/pro/#document/TRAKTAT/traktat/2006-12-13-34
SP-konvensjonen	SP-konvensjonen (1966). <i>Den internasjonale konvensjonen om sivile og politiske rettigheter med protokoller</i> . (16-12-1966). [Offisiell norsk oversettelse]. Lovdata. https://lovdata.no/pro/#document/NL/lov/1999-05-21-30/KAPITTEL_6
Lanzarotekonvensjonen	Lanzarotekonvensjonen. (2007). Europarådets konvensjon om beskyttelse av barn mot seksuell utnyttning og seksuelt

misbruk. *Council of Europe Treaty Series*, 201. (25-10-2007). [Offisiell norsk oversettelse]. Lovdata.

<https://lovdata.no/pro/#document/TRAKTAT/traktat/2007-10-25-25>

EU-direktiver og forordninger

EUs personverndirektiv   Direktiv 1995/46 EF. *Europaparlamentets- og rådsdirektiv 95/46/EF av 24. oktober 1995 om beskyttelse av fysiske personer i forbindelse med behandling av personopplysninger og om fri utveksling av slike opplysninger*. [Offisiell norsk oversettelse]. Lovdata.
<https://lovdata.no/static/NLX3/3199510046.pdf>

EUs personvernforordning   Forordning 2016/679. *Europaparlamentets- og rådsforordning (EU) 2016/679 av 27. april 2016 om vern av fysiske personer i forbindelse med behandling av personopplysninger og om fri utveksling av slike opplysninger samt om oppheving av direktiv 95/46/EF (generell personvernforordning)*. [Offisiell norsk oversettelse]. Lovdata.
https://lovdata.no/pro/#document/NL/lov/2018-06-15-38/KAPITTEL_gdpr

Rettspraksis fra EMD

Case of the Sunday Times v. The United Kingdom No. 1 [P], no. 6538/74, ECHR 1979.

Case of X and others v. Bulgaria [GC], no. 22457/16, ECHR 2021.

Andre internasjonale rettskilder

- Europarådets politirekommandasjon
Europarådets politirekommandasjon. (17. September 1987). *Recommendation No. R (87) 15 Regulating the use of personal data in the police sector*. Hentet fra: <https://polis.osce.org/council-europe-committee-ministers-recommendation-no-r87-15-member-states-regulating-use-personal>
- FNs barnekomité (2011)
Committee on the Rights of the Child. *General comment No. 13 (2011) The right of the child to freedom from all forms of violence*. CRC/C/GC/13. (18. April 2011). https://www2.ohchr.org/english/bodies/crc/docs/crc.c.gc.13_en.pdf
- FNs menneskerettighetskomité (1988)
UN Human Rights Committee. *CCPR General Comment No. 16: Article 17 (Right to Privacy), The Right to Respect of Privacy, Family, Home and Correspondence, and Protection of Honour and Reputation*. (8. April 1988). Hentet fra: <https://www.refworld.org/docid/453883f922.html>
- Lanzarotekonvensjonens forklarende rapport (2007)
Explanatory report to the Council of Europe Convention on the Protection of Children against Sexual Exploitation and Sexual Abuse. *Council of Europe Treaty Series*, 201. [Lanzarote]: 25. Oktober 2007. <https://rm.coe.int/16800d3832>

Litteratur

Bøker

- Bertelsen (2011)
Bertelsen, T. E. (2011). *EMK: Kommentarer til bestemmelsene om individers rettigheter og friheter* (1. utgave). Gyldendal Akademisk.

- Hennum, R. 2020: kap. 15 i Høstmælingen, Kjørholt og Sandberg: 2020
- Hennum, R. (2020). Retten til beskyttelse mot vold, overgrep og utnyttelse. I Høstmælingen, N.; Kjørholt, E. S. og Sandberg, K. (Red.), *Barnekonvensjonen: Barns rettigheter i Norge*. (4 utg., 367-396). Universitetsforlaget.
- Høstmælingen (2012)
- Høstmælingen, N. (2012). *Internasjonale menneskerettigheter* (2. utg.). Universitetsforlaget.
- Kjenner (2018)
- Kjenner, G. M. (2018) *Idrettslaget: Håndbok for tillits-valgte, utøvere og ansatte*. Universitetsforlaget.
- Myhrer & Holmboe (2018)
- Myhrer, T. G. & Holmboe, M. (2018) *Vandel: Om politiattester og vurdering av skikkethet*. Universitetsforlaget.
- Syse, A. 2020: kap. 10 i Høstmælingen, Kjørholt og Sandberg: 2020
- Syse, A. (2020). Rettigheter for barn med funksjonsnedsettelse. I Høstmælingen, N.; Kjørholt, E. S. og Sandberg, K. (Red.), *Barnekonvensjonen: Barns rettigheter i Norge*. (4 utg., 231-267). Universitetsforlaget.

Juridiske artikler og e-bøker

- Bernt, J. F. 2021: § 113 i Mestad & Michalsen: 2021
- Bernt, J. F. (2021). § 113. I Mestad, O. & Michalsen, D. (Red.), *Grunnloven: Historisk kommentarutgave 1814–2020* (1. utgave, s. 1253-1262). Universitetsforlaget.
<https://doi.org/10.18261/9788215054179-2021-139>
- Holmboe (2009)
- Holmboe, M. (2009). Politiattest for den som skal ha ansvar for barn og unge. *Tidsskrift for strafferett*, 9(4), 469-484.
<https://doi.org/10.18261/ISSN0809-9537-2009-04-03>
- Høgberg, B. M. 2021: § 97 i Mestad & Michalsen:
- Høgberg, B. M. (2021). § 97. I Mestad, O. & Michalsen, D. (Red.), *Grunnloven: Historisk kommentarutgave 1814–2020* (1. utgave, s. 1027-1039). Universitetsforlaget.
<https://doi.org/10.18261/9788215054179-2021-119>

Smith (2021) Smith, E. (2021). Hva skal vi med en grunnlovsbestemmelse om «legalitetsprinsippet»? *Lov og rett*, 60(2), 110-128.
<https://doi.org/10.18261/issn.1504-3061-2021-02-05>

Rapporter

Bakken (2017) Bakken, A. (2017). *Ungdata. Nasjonale resultater 2017*. (NOVA Rapport 10/17). Oslo: NOVA/Høgskolen i Oslo og Akershus.
<https://oda.oslomet.no/oda-xmlui/handle/20.500.12199/5117>

Aakvaag & Strøm (2019) Aakvaag, H. F. & Strøm, I. F. (2019). *Vold i oppveksten: Varige Spor? En longitudinell undersøkelse av reviktimisering, helse, rus og sosiale relasjoner hos unge utsatt for vold i barndommen*. (NKVTS Rapport 1/2019). Nasjonalt kunnskapssenter om vold og traumatisk stress.
https://www.nkvts.no/content/uploads/2019/03/NKVTS_Rapport_1_19_web.pdf

Lovkommentarer

Holmboe, M. «Merknad til politiregisterloven». I *Lovdata Pro* (2018) hentet 22. mars 2023.

Holmboe, M.; Lenth, G. & Sæther, K. E. «Karnov lovkommentar til politiregisterloven.» I *Lovdata Pro* (2022) hentet 26.03.2023.

Høstmælingen, N. & Wille, P. F. «Kommentar til menneskerettsloven.» I *Norsk lovkommentar, Gyldendal Rettsdata* (2021) hentet 7. Februar 2023.

Andre publiserte skriv

NIFs lov (2023) Norges Idrettsforbund (2023). *Lov for Norges idrettsforbund og olympiske og paralympiske komité*.
<https://www.idrettsforbundet.no/contentassets/369484754eda498ba864560749691337/nifs-lov-per-010223.pdf>

- NIFs lovnorm for idrettslag (2021) Norges Idrettsforbund (2021). *Lovnorm for idrettslag*. Hentet 26. Januar 2023 fra:
<https://www.idrettsforbundet.no/tema/juss/lovnormer/for-idrettslag/>
- Norges Idrettsforbund (2008a) Norges Idrettsforbund (2008). *Protokoll for Idrettsstyrets møte nr. 10 (2007-2011) 10.-11. mars 2008*.
<https://www.idrettsforbundet.no/siteassets/idrettsforbundet/om-nif/idrettsstyret/protokoller/2008/protokoll-fra-styremote-nr-10-2007-2011-10-11-mars-2008.pdf>
- Norges Idrettsforbund (2008b) Norges Idrettsforbund (2008). *Protokoll for Idrettsstyrets møte nr. 12 (2007-2011) 13. mai 2008*.
<https://www.idrettsforbundet.no/siteassets/idrettsforbundet/om-nif/idrettsstyret/protokoller/2008/protokoll-fra-styremote-nr-12-2007-2011-13-mai-2008.pdf>
- Norges Idrettsforbund (2017a) Norges Idrettsforbund (2017). *Protokoll for Idrettsstyrets møte nr. 22 (2015- 2019) 20.-21. Juni 2017*.
<https://www.idrettsforbundet.no/siteassets/idrettsforbundet/om-nif/idrettsstyret/protokoller/2017/protokoll-fra-styremote-nr-22-2015-2019-20-21-juni-2017.pdf>
- Norges Idrettsforbund (2017b) Norges Idrettsforbund (2017). *Kompendium, Trener 1: Trenerrollen*. Hentet 22. mars 2023 fra
<https://www.idrettsforbundet.no/siteassets/idrettsforbundet/trenerloypa/2017-nif-kompendium-trener-1-trenerrollen-v7.pdf>
- Norges Idrettsforbund (2021a) Norges Idrettsforbund (2021). *Protokoll for Idrettsstyrets møte nr. 22 (2019-2021) 13-14. april*.
<https://www.idrettsforbundet.no/siteassets/idrettsforbundet/om-nif/idrettsstyret/protokoller/2021/protokoll-fra-styremote-nr.-22-2019-2021-13.-14.april-2021.pdf>

- Norges Idrettsforbund (2022)   Norges Idrettsforbund (2022). *Protokoll for Idrettsstyrets møte nr. 10, 26. april 2022 (2021 – 2023), Ullevål Stadion*. Norges Idrettsforbund og Olympiske og Paralympiske Komite.
<https://www.idrettsforbundet.no/siteassets/idrettsforbundet/om-nif/idrettsstyret/protokoller/2022/protokoll-fra-styremote-nr-10-2021-2023-26-april-2022.pdf>
- Norges Idrettsforbund (vedtatt 2007, revidert 2019)   Norges Idrettsforbund (vedtatt 2007, revidert 2019). *Idrettens Barnerettigheter: Bestemmelser om Barneidrett*. Hentet 28. februar 2023 fra
https://flippage.impleoweb.no/dokumentpartner/55c4aa9f4ad9433e811dcc8ba7821c3b/82_19_Barneidrettsbestemmelsene_NO_HR.pdf#page=1
- Norges Institusjon for menneskerettigheter (2022)   Norges Institusjon for menneskerettigheter, NIM. (5. april 2022). *Barns rett til beskyttelse mot vold, overgrep og omsorgssvikt*.
https://www.nhri.no/wp-content/uploads/2022/04/Barns-rett-til-beskyttelse-mot-vold-overgrep-og-omsorgssvikt_NIM.pdf

Nettsteder

- Justis- og beredskapsdepartementet. (2018). *Ny personopplysningslov og EUs personvernforordning*. Hentet 13. mars 2023 fra <https://www.regjeringen.no/no/tema/lov-og-rett/innsikt/ny-personopplysningslov/id2592984/>
- Norges Idrettsforbund (2021b). *Hva er forskjell på klubb, gruppe og gren?* Hentet 3. Februar 2023 fra <https://www.idrettsforbundet.no/digital/klubbadmin/organisasjon/forskjell-pa-klubb-gruppe-og-gren/>
- Norges Idrettsforbund (u.å.). *Hvordan søker jeg om politiattest?* Hentet 10. februar 2023 fra <https://www.idrettsforbundet.no/tema/politiattest/hvordan-soker-jeg-om-politiattest/>
- Norges Idrettsforbund (u.å.). *Idretten skal! 2019-2023 Strategiske satsingsområder*. Hentet 7. februar 2023 fra

https://www.idrettsforbundet.no/contentassets/ed1d788edca540e682b5a296836b22f8/130_19_nif_strategiske-satsingsomrader-2019-2023.pdf

Norges Idrettsforbund (u.å.). *Lover og regler for politiattest*. Hentet 29. november 2022 fra <https://www.idrettsforbundet.no/tema/politiattest/lover-og-regler-for-politiattest/>

Norges Idrettsforbund (u.å.). *Om Idrettsforbundet*. Hentet 22. mars 2023 fra <https://www.idrettsforbundet.no/om-nif/>

Norges Idrettsforbund (u.å.). *Organisering*. Hentet 22. mars 2023 fra <https://www.idrettsforbundet.no/om-nif/organisering/>

Norges Idrettsforbund (u.å.). *Vold og trusler*. Hentet 7. Februar 2023 fra <https://www.idrettsforbundet.no/tema/vold-og-trusler/>

Politiet (u.å.). *Kreve politiattest eller fornyet vandelskontroll*. Hentet 31. Januar 2023 fra <https://www.politiet.no/tjenester/politiattest/kreve-politiattest-fornyet-vandelskontroll/>

Redd Barna (u.å.). *Trygg på trening med Redd Barna*. Hentet 7. Februar 2023 fra <https://www.reddbarna.no/vart-arbeid/barn-i-norge/trygg-pa-trening/>

Brev

Norges Idrettsforbund (2018)	Kvalevåg, K. & Tøien, P.; Norges Idrettsforbund (2018) <i>Forespørsel om møte med [Politidirektoratet] om politiattestordningen</i> . Brev til Politidirektoratet, 1.02.2018. [Fått tilgang til dokumentet av Norges Idrettsforbund].
Norges Idrettsforbund (2019)	Holstad, G. & Øvregård, H. B.; Norges Idrettsforbund (2019). <i>Høringssvar fra Norges idrettsforbund – Politiattest for personer som er i kontakt med mindreårige</i> . Regjeringen. https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/horing---politiattest/id2663177/?uid=10391752-7022-49c2-9baf-d3dc61065fc1
Politidirektoratet (2008)	Talgø, S. & Gjesvold, E.; Politidirektoratet (2008). <i>Politiattest til personer som skal utføre oppgaver for</i>

organisasjoner tilknyttet Norges idrettsforbund mm. Brev til politidistriktene, 22.09.2008.

<https://www.bonesil.no/Viewfile.aspx?id=609>

Politidirektoratet (2018)

Toward, H.; Politidirektoratet (2018). *Spørsmål vedr. politiattestordningen.* Brev til Norges Idrettsforbund, 19.12.2018.

<https://www.idrettsforbundet.no/contentassets/d4a19d6bcdfd447b8427af97f9434fae/brev-fra-pod-19.12.2018.pdf>

Nyhetsartikler og debattinnlegg

Bentsen, Brevik, Hussain, & Ekeland (2020).

Bentsen, A. R.; Brevik, H. M.; Hussain, H. & Ekeland, H. (2020, 17. februar). Overgrepssømt fikk jobb i norsk idrettsklubb: – Noe er alvorlig galt. *NRK*.

<https://www.nrk.no/sport/overgrepsdomt-fikk-jobb-i-norsk-idrettsklubb--noe-er-alvorlig-galt-1.14889225>

Mangelrød (2019)

Mangelrød, N. (2019, 6. November). NIF vil avvikle dagens politiattest-ordning: -øker risikoen for overgrep. *VG*.

<https://www.vg.no/sport/i/zGz8r1/nif-vil-avvikle-dagens-politiattest-ordning-oeker-risikoen-for-overgrep>

Nielsen (2023)

Nielsen, T. L. S. (2023, 22. februar). Politiaattester: En falsk trygghet. *Nettavisen, Norsk Debatt*.

<https://www.nettavisen.no/norsk-debatt/politiaattester-en-falsk-trygghet/o/5-95-929874>

Wahl, Lønning, & Sande (2020)

Wahl, S. A.; Lønning, S. & Sande, E. (2020, 9. oktober). NIF vil endre politiattest-ordningen. Mener overgripere kan lure seg inn i idretten: - Helt uholdbart. *Nettavisen*.

<https://www.nettavisen.no/sport/nif-vil-endre-politiaattest-ordningen-mener-overgripere-kan-lure-seg-inn-i-idretten-helt-uholdbart/s/12-95-3424019651>

Personlig kommunikasjon

Johansen (2023)	Johansen, Alexander Gulliksen, juridisk rådgiver ved Finnmark politidistrikt, personlig kommunikasjon om spørsmål knyttet til politiregisterloven § 43, 2. mars 2023. [Gjengitt med samtykke].
Seksjon for seksuallovbrudd, Kripos (2023).	Seksjon for seksuallovbrudd, Kripos, personlig kommunikasjon om politiets rett til å varsle, 8. mai 2023. [Gjengitt med samtykke].
Øvregård (2023)	Øvregård, Håvard B., rådgiver ved Norges Idrettsforbund, personlig kommunikasjon om Norges Idrettsforbunds bruk av politiregisterloven § 43, 1. mars 2023. [Gjengitt med samtykke].